

Nederlandse Strijdkrachten in Indonesië
WAPENBROEDERS

4e Jaargang
25 Aug. 1949
Nummer 21

in dit nummer:

**De weg naar
de burger-
maatschappij**
pag. 16

Een extraatje voor de hap

NAAST DE STREEP

Actualiteit moet ge in „Wapenbroeders" niet zoeken. Daarvoor zijn wij tezeer gebonden aan de lange termijn van persklaar-maken, zetten en drukken, die aan ieder nummer voorafgaat. Ook in deze belangrijke dagen nu op het hoogste niveau aan het Indonesië van morgen gestalte gegeven wordt, blijven wij een soldatenblad, waarin voor „politiek" geen plaats is.

Ook van de meer locale gebeurtenissen in ons eigen midden, zoals sporttoernooien, herdenkingsdagen, jubileumfeesten en wat dies meer zij, kunnen wij om dezelfde reden geen aankondigingen of verslagen opnemen.

Van af het volgend nummer zullen wij regelmatig een kleine bloemlezing van artikelen uit bataljonsbladen e.d. gaan opnemen, om zo aan voor ieder interessante (of amusante) artikelen een wijdere spreiding te geven.

Met de „Zuiderkruis" zijn naast 130 rimboekisten eveneens 12 apparaten voor het opnemen van „gesproken brieven" als NIWIN-geschenk onderweg. Op pagina negen vindt ge een kort verhaal over de „witte ronde schijfjes" en de man die met zo'n apparaat door de Archipel zuerwt.

Regelmatig publiceren wij namen van vermisten. Wij verzoeken ieder die enige inlichtingen kan geven — hoe onbelangrijk ze hem zelf ook mogen voorkomen — dringend de O.D.O. te berichten, opdat ieder er aan mee helpe dat aan de jarenlange ongerustheid en onzekerheid der nabestaanden een einde komt.

DE VOORPLAAT

Het is niet alles goud wat er blinkt. Evenmin is het alles vers wat de Marinemannen aan boord van Harer Majesteits schepen te schaften krijgen. Daarom wordt „verse" aanvulling van de dagelijkse hap dubbel op prijs gesteld, vooral in de vorm van een lekker bakzootje.

Realiteit

Wapenbroeders
Dienst voor Legercontacten
Batavia.

Waarom levertraan?

HET was mij toen niet duidelijk waarom ik dagelijks — dit is wel enige jaren geleden — een eetlepel levertraan moest slikken. Ik zei levertraan en ik bedoelde levertraan. Niet emulsie, waar tenminste nog een beetje menselijk smaakje aan te vinden is maar dikke vettige traan met een onaards aroma. Dat waren de gelegenheden dat logerende tantes zeiden, dat ik een verwend kr...tje begon te worden en neefjes en nichtjes met ontzag naar mij luisterden als het voorbij was en ik bespiegelingen hield over de toekomst van levertraanfabrikanten.

Als ik vroeg waarom ik nou toch eigenlijk dat smerige vieze spul moest slikken, was het antwoord: „Omdat het goed voor je is en omdat het moet en nou je mond open....."

Bevredigd heeft mij dat antwoord toen niet. Ik zag meer goeds in de suikwerken, die tegen redelijke prijs in een tokotje vlak in de buurt verkrijgbaar waren. Dat suikerwerk was natuurlijk uitgerekend net taboe. Tida boleh. Verboden.

Reden. „Omdat het niet goed voor je is en omdat het niet mag. Geef hier die rommel.....". Ook dat antwoord vond ik strikt onvoldoende.

Pas later heb ik er iets van gesnapt. Toen ik in staat was populaire artikelen te lezen over levertraan en kinderopvoeding waaruit bleek voor welke ontstellende gevaren mij de levertraan behoed had en hoe mijn gebit en eetlust door het suikergoedverbod gespaard waren gebleven.

Nog later snapte ik het strikt onzinnige van mijn vragen naar het „waarom". Snapte ik dat elk antwoord, dat naar in officiële correspondentie heet „ter zake dienende ware geweest", toch niet tot mij zou zijn doorgedrongen.

Een kind kan begrijpen, dat het niet de bedoeling is om in Wapenbroeders een wild verhaal over kinderrampen te schrijven.

Er zit zogezegd een moraal in.

Namelijk deze, dat het ook later in het leven pleegt voor te komen, dat je levertraan krijgt te slikken in een of andere vorm. Van die bepaald onverteerbare dingen: teleurstellingen, opdrachten, die tegen de borst stuiten, verbod om dit of dat te doen.

Het wordt dan van hogerhand geordonneerd en wij trekken dan een vies gezicht, vragen waarom.

En nog altijd klinkt dan: „Omdat het het beste is, omdat het moet....."

Slechts heel zelden zal dat antwoord ons dan helemaal bevredigen.

Als we maar slikken komt de zaak wel in orde, het waarom zal ons dan later wel duidelijk worden. Want zoals moeder met de lepel levertraan in haar handen wel wist, dat het toch ondoenlijk was ons het waarom uit te leggen en vertrouwe, dat dat begrip mettertijd wel zou komen, zo staan de zaken ook later vaak, gewoonlijk zelfs.

Als wij van het ministerie van financiën een bedankbriefje krijgen voor de vlotte manier, waarop wij onze belasting betaalden en of hij volgend jaar weer op ons mag rekenen (met nog een pietsie er boven op.....), als je van je commandant weer eens opdracht krijgt (net als je een ruïne tot cantine hebt opgebouwd natuurlijk) te verkassen met de hele hap.

Vooruit, achteruit, doen, laten.

Vraag niet naar het waarom. Of vraag je het wel: verwacht dan niet altijd antwoord.

Het is niet te doen om aan kinderen te verklaren, waarom ze vitamine C en B en de rest van het alfabet nodig hebben.

Het is ook later niet altijd mogelijk het waarom zo onmiddellijk duidelijk te maken.

Begrepen, wat de bedoeling is?

En nu: „Mond open en slikken".

Commandowisseling

BIJ beschikking van de Legercommandant dd. 8 Augustus 1949 is de Generaal-Majoor der Inf. KNIL J. K. Meijer, in verband met zijn a.s. eervol ontslag uit de militaire dienst, met ingang van de datum van overgave eervol ontheven uit de functie van Territoriaal-tevens Troepencommandant Midden-Java.

Als zodanig wordt benoemd de Kolonel der Infie KNIL F. Mollinger, die met ingang van de datum van overgave eer-

vol wordt ontheven uit de functie van Territoriaal- tvs. Troepencommandant Zuid-Sumatra te Palembang, als hoedanig is benoemd de Luitenant-Kolonel der Generale Staf KNIL K. J. Luchsing, thans Chef van het Kabinet van de Legercommandant, in welke functie deze wordt opgevolgd door de Luitenant-Kolonel der Artillerie KNIL J. C. de Lus-sanet de la Sablonière, thans Chef Staf van de I.V.P.A.

MAGETAN, aan de voet van het Lawu-gebergte, herneemt meer en meer zijn oude aanzien. Sold. B. Ruikers (Denekamp) en Sold. A. Oude Nijhuis (Oldenzaal) controleren de passen van de voorbijgangers.

Te **SOLO** werd het Radiostation van Radio Indonesië officieel geopend. „De Vetvlekken”, het befaamde orkestje van de 17e Compagnie AAT luisterde de plechtigheid met rhythmische klanken op.

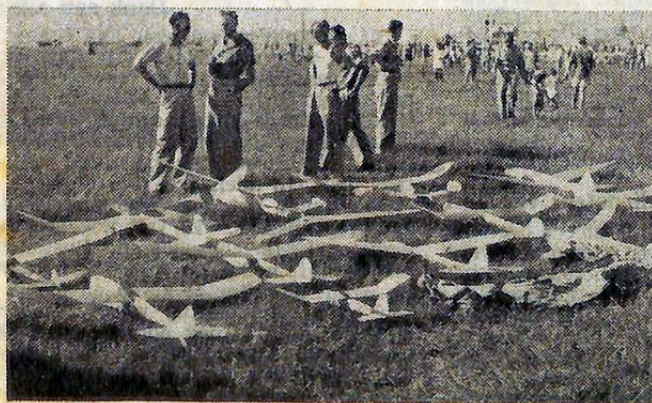
Waargenomen!

Uit **TANDJONG PRIOK** vertrok de „Groote Beer” naar Nederland, met aan boord demobilisanten en zieken. Gen. Majoor Dr Simons en echtgenote en Kolonel Van Langen kwamen afscheid nemen in de ziekenboeg.

Met het ss „Thedens” van de K.P.M. vertrokken uit Emmahaven bij **PADANG** drie demobiliserende onderdelen, t.w. de vierde Afdeling Veldartillerie, 30e Hupva en 2e MoVaBa. „Nou tabeh kerel en we zien mekaar wel weer eens...”

Op het vliegveld te **SEMARANG** werd een vliegfeest georganiseerd door modelbouwers van het 322e Squadron. De modelvliegtuigen gereed voor de vlucht.

Bij het binnenrijden van **SALATIGA** ziet men links aan de weg een fraai Chinees paleis. Deze rijk versierde poort verschaft toegang tot de tuin.

Generaal-Majoor
J. J. Mojot.

Commando-overdracht K.M.G.

Op 20 Augustus had op het voorterrein van het Hoofdkwartier van de Kwartiermeester-Generaal in Indonesië aan het Koningsplein-West voor het front van het verzamelde militaire- en burgerpersoneel en onder aanwezigheid van de Commandant Zeemacht, Vice-Admiraal Pinke, de Legercommandant, Lt. Generaal D. C. Buurman van Vreeden, alsmede vele andere militaire en civiele autoriteiten en vertegenwoordigers uit de handel, de overdracht plaats van de functie van Kwartiermeester-Generaal door de Generaal-Majoor van de Generale Staf J. J. Mojot op de Kolonel der Mil. Administratie G. I. van Leeuwen.

Kolonel
G. I. van Leeuwen.

De plichtigheid werd geopend met de hierna volgende afscheidsrede van Generaal Mojot:

Excellenties, Heren mil. en civ. autoriteiten en genodigden.

Het zij mij vergund U allen van harte welkom te heten bij deze plichtigheid. Uwe belangstelling hierbij wordt door ons op zeer hoge prijs gesteld.

Officieren, onderofficieren, militairen beneden die rang en burgerpersoneel werkzaam op HK-KMG.

Door de Regering geroepen tot een andere taak zal ik heden mijn functie als K.M.G. overdragen aan mijn opvolger.

Het neerleggen van deze functie gaat mij aan het hart. Bijna 3½ jaar heb ik haar bekleed.

Tezamen met mijn naaste medewerkers heb ik dit verzorgingsapparaat opgebouwd, het zien groeien, het zien werken en ik ben het gaan beschouwen als een deel van mij zelf. Het afscheid van mij zwaar.

Terugblik

Het zij mij vergund een korte terugblik over de afgelopen periode te laten gaan.

Bij de leger-reorganisatie in Maart 1946 werd besloten de Engelse organisatie te volgen, waarin het merendeel der verzorgingsdiensten van het Leger onder eenhoofdige leiding werd gebracht. Het Hoofdkwartier van de Kwartiermeester-Generaal werd gevormd en de daaronder ressorterende Diensten werden opgericht.

Ik herinner mij nog, dat wij in begin Maart 1946 dit mooie gebouw overnamen van de Engelsen en dat betrokken met een kleine groep getrouwen, tezamen ongeveer 50 man, allen van het KNIL.

Onze taak was om met dit kleine groepje een apparaat op te bouwen voor de verzorging van het Ned. Leger in Indonesië. Hoewel dit leger in de aanvang nog zeer klein was, n.l. 12 Ciën, in Batavia en enige duizenden militairen in Oost-Indonesië en Borneo, kwamen medio Maart 1946 de O.V.W.-bataljons Java binnenstromen, merendeels onvolledig uitgerust en niet noemenswaard voorzien van voorraden.

In koortsachtig tempo werd ons verzorgingsapparaat, mede met hulp van de Engelsen, uit de grond gestampt. Personeel werd gezocht, bij elkaar geraapt,

vluchtig geïnstrueerd en losgelaten in voor hen totaal nieuwe functiën. Materieel en voorraden werden van de Engelsen overgenomen, uit dumps gehaald en op andere wijze verkregen.

Slechts degenen, die deze beginperiode hebben meegemaakt kunnen weten welk een arbeid toen is verzet. Het was aanvankelijk een volkomen chaotische toestand, waarin ons, merendeels ondeskundig, personeel in de harde praktijk zijn weg moest zoeken. Dat daarbij niet altijd de hand kon worden gehouden aan de administratieve voorschriften, zal U duidelijk zijn want wij werkten onder het nog steeds geldende devies: eerst de troep helpen, daarna de papieren. Dat hieruit thans nog wel eens moeilijkheden voortvloeien, moge duidelijk zijn.

Langzamerhand kwam er enige lijn in ons verzorgingsapparaat. Door een welkome toevloed van K.L.-militairen konden de geprojecteerde organisatiën worden aangevuld en het verlies aan KNIL-militairen door demobilisatie e.a. gedeeltelijk worden opgevangen. Het Hoofdkwartier groeide ten slotte uit tot een omvangrijk orgaan, terwijl de Diensten zich in snel tempo uitbreidden. De Territoriale Dienstorganen kregen meer vorm en begonnen beter te functioneren; nieuwe bedrijven en organen werden opgericht en begonnen te werken. Voorraden werden in binnen- en buitenland aangekocht en gedistribueerd. De verzorging werd in gelijke tred met de operatiën der troepen uitgebreid en strekte zich ten slotte over nagenoeg geheel Indonesië uit.

Ons verzorgingsapparaat was eind 1948 op topsterkte gekomen en had een sterkte bereikt van rond 32.000 man, waarvan rond 19.000 militairen, bestaande uit ruim 13.000 K.L. en bijna 6.000 man KNIL.

Vele diensten: één doel

Tot dusverre sprak ik steeds over ons verzorgingsapparaat en met opzet, want hoewel elke daartoe behorende Dienst en bedrijf een min of meer afgerond geheel vormt, is er zoveel samenwerking nodig voor het bereiken van het gezamenlijke doel: verzorging van de troep, dat alleen door nauw contact en doorlopend overleg voorkomen kon worden dat naast en langs elkaar wordt gewerkt, ten nadele van de soldaat.

Elke onder mij ressorterende Dienst is even belangrijk daar hij een onmisbare

schakel vormt in het gehele verzorgingsapparaat van het Leger. Hoe kunnen b.v. de V.T.D. en de L.T.D. hun taak volvoeren als de L.M.D. niet het nodige materieel verschaft en hoe zou de L.M.D. dit materieel kunnen leveren als de L.A.D. dit niet aankoopt? Hoe zouden alle voorraden den troep bereiken als C.M.V. en V.T.D. niet het nodige vervoer verzorgden. En draagt niet de Veldpost door het zo snel mogelijk toezenden van de brieven er toe bij, dat het moreel van den soldaat hoog wordt gehouden en dat hij daardoor zijn materieel zo doeltreffend mogelijk gebruikt? Dragen de L.P.B. in nauwe samenwerking met de L.M.D., L.T.D. en L.A.D. niet zeer belangrijk bij tot het instandhouden van materieel en voorraden, daarbij op technisch-wetenschappelijk gebied gesteund door de nauwgezette werkzaamheden van de C.v.P.?

Uit deze korte opsomming moge het U duidelijk zijn, dat alle onder de K.M.G. ressorterende diensten en bedrijven in nauw contact met elkaar moeten werken en zulks ook doen.

En zodoende is in 3½ jaar tijds een apparaat ontstaan, dat niet alleen zijn bestaansrecht, doch ook zijn bruikbaarheid heeft bewezen en het was met grote voldoening, dat ik van Z. E., wijlen Generaal Spoor, mocht vernemen dat tijdens beide politionele acties ons verzorgingsapparaat uitnemend heeft gewerkt.

Dank aan allen

Dit resultaat is te danken aan U allen, die hier voor mij staat. Gij allen, op welke plaats en in welke functie Gij U ook moogt bevinden, zijt een onmisbaar radertje van de grote machine en nodig voor het functioneren daarvan. Gij allen hebt hieraan meegewerkt, aan het resultaat hebt Gij allen deel.

Denkt niet, dat ons verzorgingsapparaat volkomen is. Er valt nog veel te verbeteren, te consolideren. Rusteloze arbeid blijft nodig om de soldaat aan het front het zijne te geven en te blijven geven. Verbetering van methoden en werkwijzen is nog nodig. Opsporing en uitroeiing van misstanden dient rusteloos te worden voortgezet.

En dit alles dient gedaan te worden voor de soldaat aan het front, die recht heeft op het beste wat wij hem met onze beschikbare middelen en mogelijkheden kunnen geven.

Uit de aard van mijn functie is mij persoonlijk contact met U in vele gevallen slechts gering geweest. Dat neemt niet weg, dat ik mij, voor zover mogelijk, steeds heb laten voorlichten omtrent Uw persoonlijke belangen en behoeften en er naar gestreefd heb deze naar vermogen te behartigen.

Nauwer en in vele gevallen zeer nauw is het contact geweest met mijn naaste medewerkers, waaronder ik in de eerste plaats wil noemen de Kol. v.d. Gen. Staf De Bie, die zich thans in Nederland bevindt. Samen met hem heb ik mijn arbeid verricht, gesteund door zijn scherp, helder oordeel, enorme werkkraft, bewonderenswaardige gelijkmatigheid en kennis van zaken. Zonder deze getrouwe medewerker zou niet bereikt zijn wat thans bereikt werd.

Daarnaast een woord van grote waardering voor mijn staf, die door noeste, efficiënte en kundige arbeid alle voor mij bestemde stukken voorbereikte en van de nodige adviezen voorzag en aldus mij in staat stelde het omvangrijke apparaat te leiden. Ook aan hen mijn hartelijke dank voor hun uitnemend werk.

Dan kom ik tot de Directeuren van de onder mij ressorterende Diensten en bedrijven, die ieder een afgeronde uiterst moeilijke taak hadden. Onder hun directe verantwoordelijkheid moesten de Diensten en bedrijven worden opgericht, uitgebouwd en geperfectioneerd. Zij hebben dit gedaan op een wijze, die mijn grote bewondering en waardering heeft afgedwongen. Onnoemelijk waren de moeilijkheden, die zij zowel op personeelsgebied als op materieelgebied moesten overwinnen, doch hun grote capaciteiten, gedegen kennis, onverwoestbare ijver en werkkraft deden hen slagen zelfs daar waar slagen onmogelijk leek.

Daarnaast waren zij mijn voornaamste adviseurs bij de leiding van het gehele complex. Daartoe was een nauw contact nodig, dat steeds op de prettigste wijze heeft plaats gehad en waardoor dank zij hun goede adviezen, een redelijk beleid kon worden gevoerd. Daarvoor M.H. mijn grote dank en erkentelijkheid.

Ook aan de rechtstreeks onder mij gestelde kantoorhoofden en functionarissen ben ik grote dank verschuldigd voor de kundige en aangename wijze, waarop zij mij in mijn taak hebben gesteund.

Een woord van speciale dank nog voor de geestelijke verzorgers, Ds. Sobering en Aalmoezenier v.d. Berg voor hun onvermoeide arbeid ten bate van de K.M.G.-militairen en de prettige wijze, waarop zij mij steeds adviseerden.

Ten slotte een woord van dank aan alle overige militairen en al het burgerpersoneel, behorende tot mijn Hoofdkwartier. In welke functie Gij ook waart geplaatst, Gij waart onmisbaar in dit apparaat en hebt allen Uw waardevol steentje bijgedragen tot 't functioneren daarvan, waarvoor ik U gaarne mijn hulde en dank betuig.

Aan deze dankwoorden wil ik nog gaarne toevoegen mijn beste wensen voor Uw toekomst in deze moeilijke tijden. Hierover zou uiteraard nog veel gezegd kunnen worden, doch ik wil hier volstaan U toe te wensen, dat de toekomst voor U allen moge brengen, dat

gene wat U daarvan verwacht. Het ga U allen goed!

Tot zover hetgeen ik tot mijn naaste medewerkers wilde zeggen.

Thans een woord van dank aan degenen buiten het K.M.G.-verband met wie ik heb mogen samenwerken.

Resultaten door samenwerking

Het zal duidelijk zijn, dat het complex der K.M.G.-Diensten niet kan functioneren zonder de steun en medewerking van tal van andere legerinstanties. Dit zijn er zoveel, dat het niet doenlijk is deze bij name te noemen. Het zij mij dus vergund hier een collectief woord van grote dank uit te spreken aan al deze instanties voor de steun en hulp bij ons werk ondervonden. Ik geef U de verzekering, dat de prettige samenwerking met U allen door ons op zeer hoge prijs is gesteld.

Doch niet alleen met talrijke militaire instanties moest worden samengewerkt. De aard van ons verzorgingsapparaat bracht met zich een nauwe samenwerking met tal van civiele instanties van de meest uiteenlopende aard, ambtelijk zowel als particulier, ook weer te veel in aantal om op te noemen. Bij deze samenwerking ondervonden wij bijna steeds volledig begrip voor de noden en behoeften van het leger. Ik geef U de verzekering, dat onze taak onmogelijk zou zijn geweest zonder dit begrip, dat nu eenmaal niet afgedwongen kan worden doch door middel van onderling overleg dient te worden bereikt. Ik aarzel niet te verklaren, dat deze goede samenwerking van zeer grote invloed is geweest op de resultaten van ons werk en dus in hoge mate de moeilijke taak van onze troepen aan het front heeft vergemakkelijkt. Daarvoor M. H. mijn oprechte dank.

Op U allen tot wie ik woorden van dank heb gericht moge ik thans een beroep doen om mijn opvolger op dezelfde wijze daadwerkelijk te steunen als U mij hebt gedaan. Ik meen erop te kun-

nen vertrouwen, dat U dit volgaarne zult willen doen.

Tot slot een persoonlijk woord tot mijn opvolger, Kolonel Van Leeuwen. Ik geef U over het commando over een apparaat, dat U welbekend is want U bent Directeur geweest van een der grootste onder mij ressorterende Diensten, die onder Uw bekwame leiding zich een voortreffelijke reputatie heeft verworven. U heeft daarbij reeds zoveel samenwerking gehad met en inzicht verkregen in de werkwijze der andere Diensten, dat, hoewel Uw nieuwe taak op een geheel ander niveau ligt, deze taak voor U veel gemakkelijker zal zijn dan wanneer U buitenstaander waart geweest.

Het samenwerken met U als DVTD en vroeger ook reeds in andere functien geeft mij het recht te verklaren, dat ik mijn functie vol vertrouwen aan U overdraag.

„Dient den troep”

Deze overdracht vindt plaats op een tijdstip vol politieke onzekerheden, op een moment, waarop ons verzorgingsapparaat staat voor grote personeelsverliezen tengevolge van het repatriëren van een groot aantal gewaardeerde K.L.-medewerkers. Hierdoor zult U voor enorme moeilijkheden komen te staan, doch ik weet en vertrouw, dat U met Uw grote capaciteiten een uitweg hierin zult vinden en dat U er in zult slagen ons devies: „Dient den troep” hoog te houden.

Ik wens U nogmaals en thans officieel geluk met Uw benoeming tot K.M.G. en nodig U uit deze commandovlag uit mijn handen te willen aanvaarden als symbool van de overdracht van dit commando.

Hierna overhandigde Generaal Mojot de K.M.G. Commando-vlag aan zijn opvolger Kolonel G. I. van Leeuwen.

Generaal Mojot: „Het afscheid valt mij zwaar”.

De overhandiging van de fraai-geborduurde Commandovlag aan de scheidende K.M.G.

Hierna sprak Kolonel Van Leeuwen:

Generaals, overige officieren, onder-officieren, korporals en soldaten.

M. H. genodigden.

Hoewel ik als gewezen D.V.T.D. op het H.K.-K.M.G. geen „vreemde in Jeruzalem” ben, besef ik ten volle, dat mij als K.M.G. niet alleen een nieuwe taak wacht, maar tevens een taak, die veel moeilijker en omvangrijker is en die ook een veel grotere verantwoordelijkheid op mijn schouders legt, dan het geval was in mijn vorige functie.

Ik wil mij dan ook allereerst in het bijzonder tot Z. E. de Legercommandant richten.

Generaal, ik ben U zeer erkentelijk voor het feit, dat U mij wel voor deze functie hebt willen bestemmen.

Ik beschouw dit niet alleen als een grote eer, maar ik ben er mij ook van bewust, dat U hiermede blijk geeft een groot vertrouwen in mij te stellen.

U kunt er van overtuigd zijn, dat ik alle krachten zal inspannen, om dit vertrouwen niet te beschamen.

Vervolgens wil ik mij wenden tot de Directeuren van de onder het H.K.-K.M.G. ressorterende Diensten.

M.H. Directeuren.

Tot nu toe was ik één der Uwen en U kunt er dus van overtuigd zijn, dat ik de moeilijkheden en de noden van de Directeuren van Diensten terdege heb leren kennen, zodat U van mij met recht kunt verwachten, dat ik daarmede als K.M.G. rekening zal weten te houden.

Ik hoop U in die verwachting niet teleur te stellen.

Er is echter meer.

Ik ken U, ik weet, wat U waard zijt als Hoofden van Diensten, die elk een afzonderlijke sector van de materiële verzorging van het Leger voor hunne rekening nemen.

Was dit niet zo, dan zou ik de functie van K.M.G. niet hebben *durven* aanvaarden, want mij ontbreekt de speciale kennis, om U in de technische leiding van

Uw Dienst voldoende kritisch te kunnen gadeslaan en zonodig tijdig corrigerend te kunnen optreden.

Ik zie in U dan ook de verantwoorde-lijke topfiguren voor de organisatie en werkmethode van Uw Dienst en slechts steunende op U zal ik in staat *kunnen* zijn de functie van K.M.G. op goede wijze te vervullen.

Tot de officieren van de Staf, welke te mijner beschikking zal staan, spreek ik het vertrouwen uit, dat zij spoedig aan mij zullen gewennen en dat de efficiënte werkwijze, zoals die onder mijn voorganger bestond, gehandhaafd zal kunnen blijven.

Ook tegenover de hoofden van zelfstandige afdelingen en kantoren en de Cdt. van het Troependetachement spreek ik de hoop uit, dat zij weinig zullen merken van deze commando-wisseling, terwijl ik hen gaarne mijn volle steun toezeg in de uitoefening van hun functie.

Overige officieren en verder personeel van het H.K.-K.M.G.

Als ik er in slaag mijn nieuwe functie te vervullen op de wijze, zoals ik mij dat heb voorgesteld, zult ook U in Uw werk van deze commando-wisseling weinig merken, want mijn streven zal er op gericht zijn mijn voorganger tot voorbeeld te nemen en dit voorbeeld zo getrouw mogelijk na te volgen, omdat de praktijk van de afgelopen 3½ jaar duidelijk heeft aangetoond, dat ik dan een goede koers vaar.

De taak van ieder

Er is echter één punt, waarop ik nog eens bijzonder de nadruk wil leggen en dat is de waarde van elk Uwer op de plaats, waar U gesteld is, of deze nu hoog is of laag, of Uw functie een moeilijke is of een eenvoudige.

Ieder Uwer is belangrijk en het falen of achterblijven van elk Uwer doet zijn nadelige invloed gelden op het totale eindresultaat, wat wij met ons allen trachten te bereiken.

Ik wens U dan ook allemaal persoonlijk op, ieder op de hem toegewezen

plaats voort te gaan met een nauwgezette plichtsbetrachting en alle krachten in te spannen om Uw werk zo nauwkeurig en zo snel mogelijk te verrichten, opdat wij allen gezamenlijk de voldoening zullen smaken onze mooie taak — de materiële verzorging van het leger — op goede wijze te vervullen.

„The right man”

Tot slot een woord tot U, Generaal Mojet.

Dit gehele K.M.G.-apparaat met zijn tienduizenden werkers, met zijn magazijnen, werkplaatsen en inrichtingen, met zijn wijdivertakte organisaties en uiteenlopende werkmethode dit alles is Uw werk.

In de afgelopen 3½ jaar hebt U dit van de grond af opgebouwd.

Wij allen beseffen, wat het neerleggen van deze functie voor U moet betekenen, hoe zwaar U dit moet vallen.

Ik had reeds enkele malen de gelegenheid bij bijzondere gelegenheden als oudste der Directeuren het woord tot U te voeren.

Thans doe ik dit in deze verhouding voor de laatste maal en wil ik al hetgeen ik bij vorige gelegenheden tot U heb gezegd samenvatten in deze uitspraak:

Wij, die onder Uwe rechtstreekse leiding hebben mogen werken, hebben U altijd aangemerkt als the right man on the right place.

Wanneer we daarbij niet vergeten, om welke plaats het hier gaat, dan hoop ik, dat U deze uitspraak wel als een welverdiende hulde onzerzijds zult willen aanvaarden.

Hoewel na U deze functie ook zullen bekleden, Uw naam zal steeds verbonden blijven aan het K.M.G.-schap als de schepper van deze enorme organisatie.

U is geweest de bouwer van een huis, hetwelk Uw opvolgers slechts zullen hebben te onderhouden.

Elke medaille heeft twee kanten, zo ook het overnemen ener functie van een voorganger, die zijn taak op zo'n eminente wijze heeft vervuld.

Enerzijds aanvaard ik hierdoor de leiding over een goed opgezette en goed werkende organisatie, anderzijds ben ik mij er ten volle van bewust, dat het mij grote moeite zal kosten deze organisatie te handhaven op het peil, waarop U haar gebracht hebt.

Generaal, nauwelijks hebt U het ene gebouw kant en klaar opgeleverd, of men wijst U alweer een andere strook grond aan, om daarop weer een nieuw huis te doen verrijzen.

Het zijn ongetwijfeld vooral Uw organiserend talent en scheppende kracht, welke U als bij uitstek in aanmerking doen komen voor het bekleden van de nieuw ingestelde functie van Adviseur-Generaal.

Ik wil U namens al het personeel, hetwelk onder Uw leiding heeft gestaan, geluk wensen met deze eervolle benoeming en daarbij als onze overtuiging uitspreken, dat U ook op deze nieuwe en hoge post wederom zult blijken te zijn: de rechte man op de rechte plaats.

En hiermede verklaar ik de functie van K.M.G. uit Uw handen te hebben overgenomen.

De Legercommandant, Luitenant-Generaal Buurman van Vreeden, sprak tot slot van de plichtigheid een kort woord tot Generaal Mojte en Kolonel Van Leeuwen.

Generaal Mojte.

Aan de woorden, welke de Kolonel van Leeuwen zo juist tot U gesproken heeft, heb ik weinig toe te voegen. Ik ben het er volkomen mee eens.

Toch wil ik nog op enkele punten in het bijzonder de nadruk leggen.

Zeër juist heeft Uw opvolger gezegd, dat U als Kwartiermeester-Generaal de rechte man op de rechte plaats bent gebleken. Even juist heeft hij de overtuiging uitgesproken dat U dit ook op Uw nieuwe plaats zult blijken.

Immers, deze overtuiging is ook die van de Regering en die van mijzelf.

De Kolonel Van Leeuwen heeft reeds Uw organisatietalent en Uw scheppende kracht geroemd. Ik zou hieraan nog dit willen toevoegen. Voor het uitvoeren van het militair-politieke deel van de taak van de Legercommandant zijn nodig een ruime blik, het vermogen om zich te objectiveren, een volkomen onbevooroordeeld staan tegenover de nieuwe omstandigheden. Alleen wanneer de Adviseur-Generaal van de Legercommandant mede over deze eigenschappen beschikt, kan de aan hem toevertrouwde, zeer belangrijke functie volledig tot haar recht komen.

Het is de wetenschap dat wij in U beschikken over een man die deze eigenschappen paart aan organisatorisch en scheppend vermogen, die ertoe heeft geleid dat U tot deze nieuwe functie werd geroepen.

Het Leger is U wel zeer bijzondere dank verschuldigd voor de voortreffelijke wijze, waarop U zich steeds van Uw taak als Kwartiermeester-Generaal hebt gekweten. Uw bekwaamheden. Uw integriteit als hoofd van een legeronderdeel, waar integriteit zo mogelijk nog meer voorop dient te staan dan elders, zijn spreekwoordelijk geworden bij ieder die U heeft leren kennen.

Alvorens mij tot Uw opvolger te richten wil ik jegens U nog mijn volle vertrouwen uitspreken in een hartelijke en nauwe samenwerking tussen ons beiden. Ik weet dat ik onder alle omstandigheden op U rekenen kan.

Niet alleen U, doch ook het Leger wens ik geluk met Uw benoeming.

Kolonel Van Leeuwen.

Ook in U wordt door mij ten volle vertrouwen gesteld. Uw scheidende chef heeft het reeds gezegd: als directeur van de grootste van de onder de K.M.G. ressorterende Diensten en in vorige functies hebt U reeds vele proeven van bekwaamheid afgelegd.

Gemakkelijk zult U het evenmin hebben als Uw voorganger.

De omstandigheden waaronder wij allen thans hebben te werken, maken het ons niet eenvoudig. Doch met hem ben ik ervan overtuigd dat U de moeilijkheden zult weten te overwinnen.

Ook U wens ik geluk met Uw benoeming.

Alvorens uiteen te gaan genoten de aanwezigen in de hall van een koele drank. Kolonel Van Leeuwen bood hier Generaal Mojte nog namens de officieren en hogere burgerambtenaren een fraai geborduurd commando-vlag en een foto-album ter herinnering aan.

Rond ons Vorstenhuis

7

Ter gelegenheid van de verjaardag van onze geliefde Prinses Wilhelmina publiceren wij hier een zeer recente foto van H.K.H. bij de opening van een tuifceest ten bate van het Leger des Heils te Appeldoorn. Moge het Haar en ons gegeven zijn dat Zij nog lang in de familie van Haar volk mag vertoeven om met eigen ogen te zien hoe Haar prachtig voorbeeld en bezielend enthousiasme de toekomst van ons volk blijvend hebben beïnvloed.

In 1947 brachten alle Strijdkrachten gelden bijeen om Prinses Irene een volledige cassette tafelsilver aan te bieden. Elk jaar wordt haar een gedeelte hiervan op haar verjaardag overhandigd. Dit jaar kwam een deputatie van K.L. onderdelen, die met de „Zuiderkruis” repatrieerden, het geschenk ten paletze aanbieden.

Wapenbroeders

Waar de stilte woont. . .

WAAR de stilte echter woont.....
in de donkerte der bossen en in het
lied van de vogels;

in de wijldheid van het water en de
schroom van de mensen.

De stilte is de omlijsting der schoon-
heid in het oerwoud.

Wij voelen dit dagelijks. Niemand, die
wel eens meer patrouille gelopen heeft,
zal ontkennen, dat hij liever in de bossen
een eigen pad zoekt, dan over veelbegane
wegen naar het langbekende doel sjokt.

Er is iets in de bossen, dat ons bekoort.

Het is de rust in hun stemmige stilte,
de koelte van het water in de beken.

Er is iets in het land, dat wij zoeken.
Het is de kalmte van de kampongs, waar
de tijd nooit voortgang maakt.

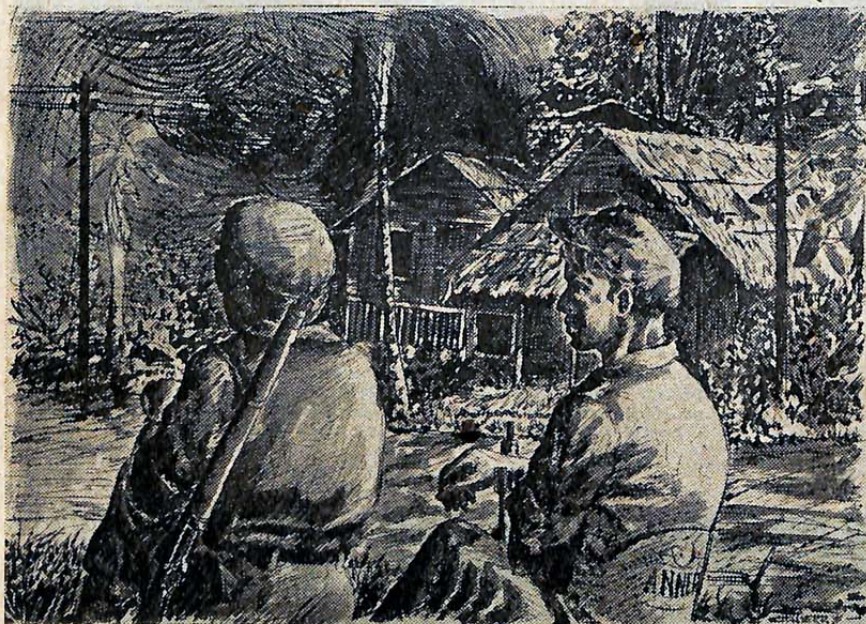
Een jong katje zit klagend boven op
dak en een tortelduif fladdert angstig
in zijn kool.

Elk huis heeft een trap en een klein
voorplatje, waar kalebassen liggen, ge-
vuld met water. Er hangt een potje, waar
seldrie in gekweekt wordt en in een
ander groeien uienstekjes.

In een hoek ligt een tikartje; de Koran
aan het hoofdeinde. Tussen de latten
van het dak steekt een kapmes. Door de
vloer heen ziet men de grond.

Zo is dit huis vandaag en morgen ook;
waarschijnlijk zullen de huizen over
honderd jaar nog zo zijn.

De tijd staat stil en afscheid is een
onbekend begrip.

Het is de tevredenheid van een volk
met vergeten verleden en ongekende
toekomst.

Er zijn toch veel schone dingen in dit
land, het hart van Zuid-Sumatra.

Dingen, die je alleen waarderend kunt
als de avond langzaam koelte komt bren-
gen. De dag is niet geschikt voor het
overdenken ervan.

Praat er nooit over als iemand op
patrouille is.....

Het bos is altijd even mooi, maar dan
ziet hij alleen dat de grond vochtig is
en bezaaid met bloedzuigers! De heuvels
zijn steil en de velden heet.

Het pad, dat onzichtbaar is door de
overhangende alang-alang, kronkelt zich
drie-, viermaal terug naar hetzelfde
punt, terwijl het doel al in zicht is.

In het bos verderop schreeuwen apen
naargeestig galmend en één vogel heeft
een vreemde roep van opklimmende
halve tonen.

Over het pad liggen boomstammen,
waar keer op keer over gestruikeld wordt.

Bij aankomst is de talang leeg.....

De vuren branden nog in de huizen en
de rijst brandt aan. Een hond stuift
jankend weg.

modder achter zijn voorgangers. Maar
ook modderwater is fris.

Als ze tegen de kant opklauteren, staan
de broekspijpen bol en zijn zwaar van
het water.

Dan sluiten de takken zich weer achter
de patrouille en alleen een nat spoor
geeft nog even de richting aan, waarin
ze zijn doorgetrokken.

De mens verandert het bos niet door
er alleen te verschijnen.

Alleen de nacht is overmachtig; stilte
en duisternis zijn haar ondergeschikt.

Het bos is ondoordringbaar donker.
Geluiden zijn zeldzaam; soms een
knappende tak of een ritselend blad. Van
zijn voorman ziet men slechts een schim,
die af en toe helemaal verdwijnt.

De voeten stappen snel, maar voor-
zichtig, soms toch in de modder van
diepe kullen, dan weer vlak naast het
grindpad.

Onder de struiken in de bermen ver-
spreidt vermolmd hout een spookachtige
schemerglans.

Een enkele maal wordt een wapen ge-
richt, tot blijkt, dat het licht boven het
pad een vuurvliegje was.

De regen wist de sporen snel uit; als
het eerste licht door de bomen grauwet,
heeft alleen een enkele uil de mannen
opgemerkt. Verweg omhoog staat de
heuvel met de talang, diepzwart afste-
kend tegen de nachthemel.

Een enkel lichtpuntje van een weife-
lend olielampje is zichtbaar, precies op
de top. Af en toe loopt er iemand voor.

Nu en dan wordt er even met bliken
gerammeld om wilde zwijnen te verjagen.

De lucht is heerlijk koel; de nacht is
een groot vriend.

Verpleegsters

ZOLANG men zelf niet is opgenomen in
een hospitaal, kan men het werk van
de verpleegsters niet naar waarde schatten.
Zelf kon ik het ook niet, maar nu ik ben
opgenomen, heb ik respect voor haar ge-
kregen.

Wie zorgt ervoor, dat je 's morgens, als je
liggend patiënt bent, gewassen wordt? Wie
zorgt er voor, dat je schone kleding bezorgd
wordt? En wie is het, die je bij iedere maal-
tijd je eten brengt?

Wie waakt er 's nachts bij ernstige pa-
tiënten, waar zij het soms uiterst moeilijk
mee hebben? En wat is er zoal niet meer?

Dat alles doet de verpleegster! Hoe weinig
wordt haar werk vaak gewaardeerd. Veel
jongens zullen, als zij weer genezen zijn, en
hun dagelijkse dienst weer doen, dit alles
vergeten. Zeker, wanneer het ter sprake
komt, zullen zij zeggen, de behandeling was
goed, en wij hadden een reuze (lieve) verpleeg-
ster, maar voor de rest zullen zij er niet
over spreken. Zijn wij haar eigenlijk niet
veel dank verschuldigd, voor dit alles?

En hier kan ik dan ook gerust zeggen, zeer
zeer veel.

Wat ik van deze plaats dan ook doe.
Verpleegsters, ik hoop, dat jullie de moei-
lijke maar mooie taak zult voortzetten, zoals
ik haar dat nu iedere dag zie doen.

Ik zal het nooit vergeten!

De dikke.

Gesproken brief

9

Er zwerft een soldaat door de archipel. Een gewone soldaat zo op het oog ook als je met hem praat. Toch kent deze knaap de Nederlandse militairen beter dan honderd psychiaters bij elkaar. Een wonder is dat eigenlijk niet want vrijwel dagelijks leggen tientallen in zijn aanwezigheid het hart voor een ogenblik op de tong.

Iets wat maar weinig voorkomt bij gewone mensen, laat staan bij militairen. Die soldaat is de jager Cuiper die met zijn platen-opnamen-apparaat nu al bijna twee jaar langs de posten trekt van de Nederlandse militairen. En overal waar hij komt gaat het nieuws als door de wind voortgedreven naar alle plaatsen waar militairen zijn, dat de mogelijkheid bestaat om een gesproken brief te laten opnemen. De eerste dagen zijn het nog maar weinigen; slechts zij, die dicht bij het vuur zitten wagen zich aan het experiment. Maar hebben deze eerstelingen hun enthousiaste bevindingen wereldkundig gemaakt, wel dan is er geen houden meer aan. Dan zijn er dagen dat er meer dan honderd gegadigden zijn en onze vriend Cuiper zit dan van de vroege morgen tot de late avond, zonder behoorlijk tijd om wat te eten of om een verfrissend bad te nemen, zwellend en zuchtend achter zijn opname-apparaat. Zonder onderbreking schuift dan de een na de ander het kamertje binnen en neemt plaats aan het tafeltje naast hem, waarop eenzaam en koel een glimmende microfoon het laatste restje onverschilligheid uit de harten der bezoekers perst.

De papieren met de tekst worden aarzelen op het tafeltje gelegd.

Steeds andere papieren en andere mensen. Papieren die gekreukeld zijn en waarop slordig, kennelijk met een stompe potlood, een stelletje onregelmatige regels zijn geschreven, maar ook papie-

ren keurig getypt met gemakshalve steeds een regel tussenruimte. De mensen wisselen met de papieren. Oude ervaren tropensoldaten en nieuwe jongens, zo kersvers uit Holland; kapiteins met ernstige gezichten en korporeels in camouflage-pakken. Hun verscheidenheid is even groot als de woorden, die zij gaan spreken. En steeds als Cuiper dan na enige aanwijzingen het teken geeft dat er gesproken kan worden, dan breekt telkens opnieuw een van die momenten aan, dat een militair dingen gaat zeggen die hij nu niet direct aan de grote klok pleegt te hangen. Er is een al wat oudere adjudant, die onderwijzer is in het burgerleven en het ook nu niet na kan laten zijn vroegere discipelen enige wijze levenslessen mee te geven. Er is een soldaat, die zijn vrouw en zoontje overlaadt met lieve troostrijke woorden. Er is een korporeel, die zijn lief duizend dure eden van eeuwige trouw zweert en een luitenant, die voor het eind van het jaar weer thuis hoopt te zijn. Er is er één, die zijn hond fluit en een ander die, zichzelf met zijn gitaar begeleidend, een weemoedig liedje zingt. Er is..... ach, hun verscheidenheid is even groot als de woorden die zij spreken.

En als ze dan weer het kamertje verlaten, dan is het zaak om nog even gauw de ontroering van de gezichten weg te dwingen en met de oude onverschilligheid te zeggen: „Wie volgt?”

Een paar dagen later is het voor Cuiper tijd om weer op te breken en verder te trekken naar elders. Een groot pak met platen, welk een kostbare lading, wordt echter naar Batavia gezonden en vandaar uit zijn de witte ronde schijfjes binnen drie weken in het verre Holland.

En tussen die afgelegen troostloze post op Java en Sumatra en die warme huiskamer in Delft of Harlingen waar op

een geleende koffer-gramfoon de plaat voor de zoveelste keer wordt gedraaid, is dan de band weer sterker geworden, sterker dan hij ooit tevoren was.

Daar klinkt de vertrouwde stem weer dichtbij en is heel even de illusie geschapen, dat de afstand weggevallen is.

Men luistert en luistert opnieuw. Niet naar de vaak zo weinig zeggende woorden, maar naar de klank van de stem, de buiging van ieder woord.

Daaromheen groeit de gestalte waarnaar de gedachten uitgaan. Want tussen Nederland en hier ligt een brug. Sterker en hechter dan van staal te maken is. Een brug van gedachten en verlangens, die de halve wereld omspannt.

WAPENBROEDERS GEVALLEN

IN DE PERIODE VAN 17 TOT EN MET 30 JULI 1949

K.L.

Sld. P. H. v. Venrooy	Leger No. 270322085
Sld. ekl. J. Hoeve	260324085
Sld. J. J. Blox	260829160
Sld. L. E. Jacobs	251122122
Sld. ekl. G. D. Deen	260101044
Kpl. J. I. Winthagen	270212127
Kpl. J. J. Buys	270210057
Sld. A. v.d. Boogaard	260415005
Elt. J. Blaauw	201111014
Sld. L. J. Strijbosch	280422698
Sld. J. J. Grootveld	270618136
Sld. F. Wagner	270501226
Kpl. J. H. J. Sieben	140709000
Elt. J. C. Bakker	200523008
Sld. G. M. Derickx	230115010
Sld. A. Kroeze	251109049
Sld. C. Steenhoek	250903099
Sld. ekl. T. Vonk	250822113
Sld. L. A. Wijnbelt	250222126

K.L.

Sld. G. Bosma	Leger No. 270723170
Wmr. J. C. Kettenis	271013224
Huz. ekl. A. C. Jacobs	270917175
Sgt. C. J. ten Hulzen	270710012
Sld. ekl. P. J. v. Nijnatten	250724124
Sld. ekl. J. Dijkstra	250305086 (vermist)

K.N.I.L.

Amb. sgt. tkl. M.P. E. Telapary Stbmr.	17080
Amb. sgt. tkl. Inf. J. Bakarbessy	36252
Men. sld. tkl. Art. R. Anton	K. 104719162
Chin. sld. tkl. Inf. Ho Boen Hok	K. 3411775
Men. sld. tkl. Inf. W. Kumentas	29532/161904000
Jav. sld. ekl. Inf. Bangsawikrama	70901
Jav. sld. tkl. Inf. Gimin	K. 64714987
Jav. sld. tkl. Inf. Palimun	K. 9469658
Jav. sld. tkl. Ramelan	35559
Eur. sgt. maj. Art. E. Leidelmeyer	90684 (vermist)
Men. sld. tkl. Inf. H. Maleke	K. 64715579/
	251519001 (vermist)

Wapenbroeders

DE Vliegende Hollander

WEEKBLAD VERSPREID DOOR DE GEALLIEERDE LUCHTMACHT

No. 35. DONDERDAG 8 JUNI 1944

Landingen der Geallieerden in Normandië

Communiqué No. 1 van het Hoofdkwartier der Geallieerde Expeditie-legers:
"Onder het opperbevel van Generaal Eisenhower zijn Geallieerde zeestrijdkrachten, gesteund door een sterke luchtmacht, vanmorgen begonnen Geallieerde troepen aan land te zetten op de Noordkust van Frankrijk."
6 Juni 1944 — 9.30 uur.

EISENHOWER TOT EUROPA

Koningin Wilhelmina is zeer blij met de berichten van de landingen in Normandië. Het is een belangrijke stap naar de overwinning op de Duitse agressie."

Minister Gerbrandy spreekt tot het volk van Nederland

Radio-uitzending van 8 Juni. Minister Gerbrandy heeft de Nederlandse bevolking vanochtend 8 Juni 1944 om 10.00 uur in de radio gesproken. Hij heeft de Nederlandse bevolking vanochtend 8 Juni 1944 om 10.00 uur in de radio gesproken. Hij heeft de Nederlandse bevolking vanochtend 8 Juni 1944 om 10.00 uur in de radio gesproken."

Papieren oorlog

HITLER had naast zijn kwade eigenschappen — een belangrijk quantum — er een goede. Hij had een feeling voor bruikbare mensen en dingen. Uit de eerste wereldoorlog trok hij de les, dat voor het hooghouden van het moreel van een volk, dat kanonnen kreeg voor boter en van een leger, dat van Amsterdam tot Moskou en van Spitsbergen tot El Alamein trok, een krachtig propaganda-apparaat niet alleen gewenst maar zelfs noodzakelijk was.

Hij begreep, dat wilde hij de bevolking van de bezette gebieden aan zijn zijde krijgen, het niet voldoende was, daar een parade-passende armee te legeren, maar dat voor alles de geestelijke weerstand gebroken en daarna de coöperatie (collaboratie noemen wij het) gewonnen moest worden.

Zodra hij aan de macht kwam begon hij met de opbouw van een omvangrijk en krachtig propaganda-apparaat, dat onder de beproefde en vaak geniale leiding van Dr. Goebbels tot een geducht wapen werd.

Couranten en tijdschriften, brochures en pamfletten werden geschreven ontworpen en uitgegeven en overal ter wereld verspreid.

Radiozenders zonden een stroom van propaganda de aether in. Films en tentoonstellingen brachten de ideologieën van het Duitse Reich (voor zover aanwezig) in binnen- en buitenland op aantrekkelijke wijze onder het oog van het publiek.

Want schrijven wij nog hierboven over de papieren oorlog, dan moeten wij daarbij wel begrijpen, dat door de enorme vooruitgang, die sinds het einde van de eerste wereldoorlog werd gemaakt op gebied van film, en radio, deze propagan-

damiddelen in de papieren oorlog werden geïncorporeerd. (De term papier dient derhalve in deze genomen te worden in zeer ruime zin, naar de letter inderdaad onjuist maar naar de geest correct.)

Hoewel het zeer lastig, om niet te zeggen onmogelijk, is te zeggen hoe groot de invloed van de Duitse propaganda is geweest in het buitenland, dat zij invloed had staat vast.

Zeer zeker was dat het geval vóór de drastische stappen van Hitler het publiek stelden voor een realistische interpretatie van zijn bedoelingen, die in schone taal uitgedrukt aantrekkelijker leken, dan de praktijk meebrengt.

De fout van Hitler en zijn medewerkers is geweest, niet, dat zij van het wapen propaganda gebruik maakten (natuurlijk gezien vanuit een zeer academisch standpunt) doch dat zij niet voldoende rekening hielden met de mentaliteit van aan een grote mate van persoonlijke vrijheid gewend volk enerzijds, en ook door een buitengewone maat van geboorneerdheid niet begrepen, dat men elders nu toch werkelijk bezwaar zou maken door Duitse soldatenlaarzen op de tenen getrapt te worden.

Hij heeft de waarde van het wapen ingezien, maar in het gebruik ervan heeft hij gefaald. De les van de eerste wereldoorlog heeft hij begrepen.

Heel anders stonden de zaken aan geallieerde zijde ervoor.

Van georganiseerde en gecoördineerd werkende voorlichtings- en/of propaganda-apparaten was daar zo goed als geen sprake.

Dit maakt een onbegrijpelijke indruk tot men zich realiseert, dat men aan geallieerde zijde in letterlijk geen enkel opzicht zich heeft willen instellen op oorlog. Zo goed er gebrek was aan vlieg-

Militaire Portefeuille

voor hen die meer willen weten

tuigen en tanks, aan geweren en duikboten, zo ontbrak het daar ook aan voorlichtings-apparaten.

Men wenste geen oorlog en had dus ook tot het laatste ogenblik niet willen bewapenen, ook niet geestelijk.

Bovendien stond men ietwat afkerig tegenover propaganda. Men had de ervaring opgedaan, dat het aan Duitse zijde niet helemaal klopte voor zover het de overeenkomst tussen voorstelling en realiteit betrof en wenste zich niet in te laten met een dergelijk leugenachtig bedrijf; achtte zich daarvoor te hoog. Een standpunt, dat, overgezet in het zuiver materiele niet houdbaar zou zijn gebleken. Men zou immers hebben kunnen redeneren in dat geval, dat waar gangsters in Chicago hun misdrijven en misdaden begeleiden met de muziek van hun Tommy-guns en pistolen, geen beschaafd volk dergelijke instrumenten dient te gebruiken. Dit is zeer zeker waar, voor zover het een algeheel vredesstand betreft met garanties voor het voortduren daarvan, doch als zodanig kon de toestand in Europa na de tot standkoming van Hitlerland niet worden gekwalificeerd. Men had zich derhalve dienen te wapenen ook op propagandagebied. Men bleef echter het woord „propaganda“ identificeren met „leugen“, hoe onjuist dat ook was.

Want wat is propaganda?

In zijn artikel „Propaganda in de Internationale Politiek“, geeft Prof. E. H. Carr een zeer aanvaardbare definitie van het begrip:

„Propaganda is ingesteld op en bestemd voor het publiek in het algemeen. Het Christendom schijnt in de wereldgeschiedenis de eerste grote beweging te zijn geweest, aantrekkelijk voor de grote massa der mensheid. Volkomen consequent was het dan ook, dat de Katholieke kerk, die als eerste de mogelijkheden erkende, gelegen in de macht over het geestesleven van grote groepen, dit „wapen“ verder ontwikkelde.

In de Middeleeuwen stelde zich de Katholieke kerk ten doel om binnen de perken van haar bevoegdheden bepaalde meningen te verspreiden en andere, strijdig aan haar eigen opvattingen, te onderdrukken. De Katholieke kerk schiep de censuur en ook de eerste propaganda-organisatie: het officium De Propaganda Fide, waaraan ook de moderne benaming propaganda ontleend is.

Er bestaat overigens geen enkele reden of aanleiding om zich door het woord propaganda te laten afschrikken. Het is een zeer gewoon Latijns woord, dat betekent uitdragen, vergroten, vermeerderen, verspreiden, naar voren brengen, m.a.w. in dit verband het bekend maken en verspreiden van ideeën.

Maar welke ook de oorzaken mogen zijn geweest van het ontbreken van naar behoren georganiseerde en geoutilleerde propaganda-middelen aan geallieerde zijde, het feit bleef bestaan, dat noch offensief, noch defensief kon worden opgetreden met dit wapen. Zelfs nu nog is men niet algemeen ervan overtuigd, dat propaganda inderdaad een geducht wapen is, in geen enkel opzicht zo on-eervol als men in 1940 aannam.

(wordt vervolgd)

Van Midinettes en Noormannen

KIJK: dat is toch weer iets. Na vier jaar vrede is men in West-Europa weer zo ver, dat men zich kan bezighouden met allerhande interessante, maar allerm minst geweldige gebeurtenissen. De politici hebben hun vakantieverblijven opgezocht, ze hebben er geen zin in schokkende redevoeringen te houden. In hun plaats hebben de Parijse midinettes voor de nodige roering gezorgd. Deze meisjes, de naalstertjes van de Parijse mode-ateliers, gingen juist tijdens de warmste zomerdagen in staking. Ze hadden het ogenblik goed gekozen.

Volgens het zeggen, hebben baronessen, gravinnen, ja zelfs Prinsessen de Parijse modekoningen geholpen om toch een collectie modellen op de grote modeshows te tonen. Want de modeshows gingen door, ondanks de midinettes, die kort daarna al spoedig een vergelijk wisten te treffen met hun werkgevers. De meisjes hadden overigens de algemene sympathie. De Parijse politie had nog nooit te doen gehad met zoveel lieve staaksters, die helemaal geen relletjes in de zin hadden, alleen maar een loonsverhoginkje vroegen. „Wij worden nog slechter betaald dan matrassenmaaksters”, vertellen zij: „Een jurk van 40.000 francs ruwe stof wordt in onze handen tot een exclusief kledingstuk van 250.000 francs”. Die mode weet wat. En Parijs verdient er nog altijd een goede boterham aan, waarvan nu midinettes een wat groter stukje verlangen.

Ook de Parijse onderwereld was zich de waarde van het seizoen ten volle bewust. Dus verliet zij de lichtstad en ging eens kijken, wat er in de mondaine badplaatsen te verdienen viel. In Deauville, waar de Parijse grote wereld gaat zonnebaden, plunderden drie bandieten op klaarlichte dag de etalage en de brandkast van de grootste juweliersfirma. De buit beliep omtrent een en een kwart miljoen gulden. Op cafeterrassen in de omgeving zagen vacatiegangers stomverbaasd toe, wat zich in luttele minuten afspeelde. Dieven beschikken tegenwoordig over snelle auto's, een perfecte bewapening en tegen al deze hulpmiddelen moet de Franse politie het afleggen. Te Aix-en-provence overviel men een auto met lonen voor mijnarbeiders. De dieven verdwenen met de kleinigheid van 15 miljoen francs.

Bepaald sensationeel was de beroving van de Aga Khan. Deze Indische vorst en Moslim-leider behoort tot de rijkste lieden van de wereld, en men kan moeilijk zeggen, dat hij niet van al zijn rijkdommen geniet. Hij heeft renpaarden, die prijzen wegslepen op de grote rennen in Frankrijk en Engeland, hij leeft met grote pracht en praal in Zuid-Frankrijk. Zijn zoon Ali Khan is enige tijd geleden getrouwd met de filmster Rita Hayworth. De zwaarlijvige Aga Khan is zijn gewicht in diamanten waard. Met religieus ceremonieel laat hij zich daarvoor ieder jaar in diamanten wegen! Toen de Aga Khan zich onlangs met zijn echtgenote, de Begoem, op reis begaf, werd de auto achtervolgd door een andere auto. Inzit-

tenden hiervan schoten de banden van de wagen van de Aga Khan kapot en vier bandieten tot de tanden bewapend, plukten in een ommezien alle juwelen en kostbaarheden van de Begoem. Ook een juwelengkistje, dat in de auto was, namen zij mee. De overval leverde de bandieten twee à drie miljoen gulden aan juwelen op.

In Engeland zorgden geen midinettes of rovers voor het nieuws in vacantielijd. Daar arriveerde uit Denemarken een schip met „Noormannen”, 51 in getal, gewapend met speren en baarden, die een invasie van 1500 jaar geleden herhaalden. Het Viking-schip „Hugin” was voor deze gelegenheid over de Noordzee gevaren naar Engeland, waarbij het onderweg IJmuiden had aangedaan. Op de

voorsteven droeg het een draak. Een menigte van tienduizenden vacatiegangers verdrong zich op het strand van Broadstairs — alle badplaatsen in de omgeving ziedden van jaloezie over het voordeeltje, dat Broadstairs te beurt viel — en vliegtuigen cirkelden boven het landingsgebied! Prins George van Denemarken was er om zijn landgenoten te verwelkomen en toen de „baardige” Noormannen aan land stapten, werden zij bijna overhoop gelopen door jongens, die om handtekeningen vroegen. Door het roeien op de harde houten banken van het vikingschip waren de zitvlakken van de broeken versleten. Engeland moest de invasie van hedendaagse Noormannen betalen met nieuwe broeken!!

J. Th. Balk.

De ochtendstilte breekt

Ult: Mensen v.d. Straat

Wapenbroeders

Breda heeft zijn jonkers terug

OP een echt zomerse dag in Juli, om precies te zijn de 14de voelt iedereen, die Breda binnenkomt direct, dat er „iets aan de hand is“. Het is drukker dan anders in de binnenstad en langs de toegangswegen snorren talloze luxe auto's de stad binnen.

De oude heertjes, die omstreeks deze tijd in het Valkenberg behoren te zitten, evenals de moeders-met-de-kinderwagens, zijn niet onder het lommerrijke bladerdak te vinden.

De man van de parkeerplaats bij de grote kerk heeft het meer dan druk en holt gediensig heen en weer, om de luxe sleën een uitgelezen plaatsje te geven.

heeft het Kasteel van Jan eerst uitgebreid. Een fraai kasteel liet hij bouwen in Renaissance stijl en het is uit die tijd, dat de ridderzaal dateert. Maar waar vroeger de ridders onder het genot van een borrel, die toen nog geen borrel heette, dongen naar de hand van de schoonste der jonkvrouwen en waar in die romantische jaren de minstreels zoetelijk kweelden, zitten nu de cadetten achter hun kop cantine-koffie of verfrissen zich de dorstige keel met Coca Cola.

Toch zou geen enkele van die ridders op zijn snor bijten van woede over de verschrikkelijke verwording van zijn aloude burcht.

vattende programma. Edoch: de zin voor orde van de Duitsers redde de boeken, waarvan de oudste uit het jaar 1539 is.

Dat zit zo. Die moefjes keken natuurlijk erg verliefd naar de prachtige boekwerken, maar toen zij hoorden, dat de bibliotheek nog slechts ten dele gecatalogiseerd was, vonden zij het beter dit werkje eerst door de Nederlanders te laten opknappen.

En sinds de bibliothecaris deze wetenschap in pacht had, vlotte het werk maar niet. Ra, ra, hoe kan dat?

De eetzaal is ook onder het mes geweest. De pilaren en de kruisgewelven, die eerst keurig onder de verf geknoeid waren, zijn schoongebikt, evenals zo veel gedeelten in dit oude slot, dat 't oudste Renaissance gebouw in ons land is.

De twee torens zullen bij gelegenheid ingericht worden voor de protestantse en rooms-katholieke eredienst.

Verder is in de kelder, die als vestiaire is ingericht, een gang, waar de kleren na een oefening gedroogd kunnen worden.

De legerleiding heeft dus zeker niet de bedoeling de a.s. beroepsofficieren te behandelen als juffershondjes.

Heropening

Op die 14de Juli, toen het Franse volk zijn Quatorze Juillet vierde, werd de K.M.A. dus weer heropend. De Gouverneur van de K.M.A. kol. K. F. Puffius mocht als eerste gast welkom heten Z.K.H. Prins Bernhard.

De burgemeester van de stad Breda bood namens de burgerij een schilderij van H. M. de Koningin Juliana aan, vervaardigd door Charles Eyck en sprak er zijn vreugde over uit, dat het park Valkenberg in zijn geheel ter beschikking zal blijven van de burgerij. Er was n.l. eerst sprake van geweest, dat een gedeelte aan de K.M.A. zou komen. De minister van Oorlog heeft het evenwel met de stad op een accoordje gegooid en nu moet de stad o.a. zorgen voor de aanleg van een sportpark ten behoeve van de cadetten.

De Duitsers hebben gelukkig ook niet het vaandel van het Cadettenkorps te pakken kunnen krijgen. Het vaandel was een geschenk van de Bredase burgerij ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan van de K.M.A. in 1903. Dit vaandel werd op de dag der heropening overgedragen door de oud-gouverneur van de K.M.A. generaal-majoor b.d. H. C. G. Baron van Lawick aan de tegenwoordige, kol. Puffius.

Nadat ook Prins Bernhard zich in een rede tot de cadetten had gewend, volgde het defilé.

Dit was het einde van het plechtige en officiële gedeelte van de dag.

's Avonds evenwel was er dansen op de markt en blonk het oude Valkenberg in het licht van schijnwerpers en oranje-lampjes.

Zo was het een goede dag. De Breda-naars zijn blij met hun mooie Academie en het behoud van hun wandelpark en de Kon. Landmacht kan zich verheugen in het bezit van een modern militair onderwijsinstituut, gevestigd in een eerbiedwaardig, historisch gebouw.

De Nationale Reserve oefent zich tijdens de zomermaanden in het permanente kamp te Teunge bij Apeldoorn. Hier ziet U gecamoufleerde soldaten klaar staan voor de oefening.

In de straten wapperen rood-wit-blauwe vlaggen en op de terrasjes zitten officieren met twee, drie of vier sterren en allemaal bij elkaar hebben ze meters gouden balken.

Het is een grote dag vandaag voor de Koninklijke Landmacht en zeker niet minder voor de stad Breda en haar goede burgers en burgeressen, want..... de gestreden strijd is gestreden en gewonnen. Breda houdt haar Koninklijke Militaire Academie en vandaag wordt het historische gebouw officieel heropend.

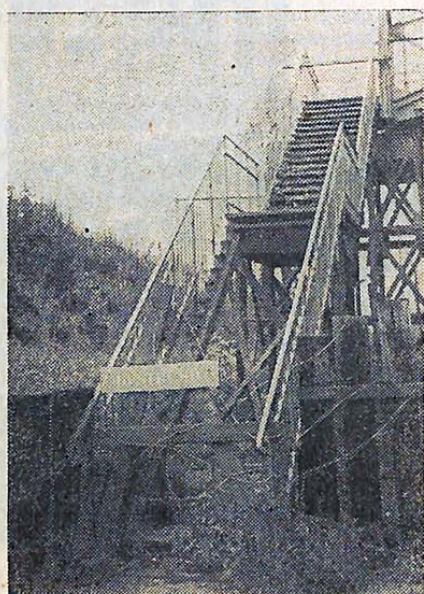
Alle aandacht concentreert zich op het plein voor de ingang van het Kasteel. Daar zijn de oude heertjes en jonge moeders-met-de-kinderen te vinden. Daar rijden de auto's af en aan en daar zweten mannen van de Koninklijke Marechaussee in hun blauwe ceremoniële tenue met de kolbak op het hoofd, de witte handschoenen niet te vergeten.

Jan van Polanen, de man, die in 1350 op dit historisch plekje grond zijn kasteel liet bouwen, moest het eens gezien hebben.

Van zijn oorspronkelijke slot is al lang niets meer over. Hendrik van Nassau

De oude burcht is gerestaureerd, niet opgelapt, maar stijlvol en bouwkundig verantwoord hersteld.

Veel is aan het gebouw geknoeid in de loop der jaren en de Duitsers hebben zich beijverd ook het hunne hiertoe bij te dragen. Dat moet gezegd worden. De beruchte blauwe trap, waarlangs men moest, wilde men bij de heren van de S.D. komen, is nu verdwenen. Overigens was dit laatste meer dwang, dan een beleefdheidsbezoek. In een van die ruimten, waarheen die trap leidde maakte men kennis met de veelal hardhandige toepassing van Duits recht. Tegen het gebouw aan waren tot dusverre ook allerlei hokken en huisjes gebouwd, die 't kasteel wel een zeer onsmakelijk aanzien gaven. Ook deze zijn door de Genie met bekwaame spoed gesloopt. De vele barakken en schuren, waarvan er veel bijna in elkaar vielen van ouderdom, zijn eveneens van het terrein verwijderd. Nu ligt op die plaats een keurig sportveld. De bibliotheek hebben de Duitsers niet meegenomen. Deze bibliotheek, die plm. 100.000 militaire studieboeken omvat, stond natuurlijk wel op het veelom-

Mokummer „ui“

Kampen is steeds het land van de „uien“ geweest, maar op het ogenblik wordt zij naar de kroon gestoken door onze hoofdstad, waar men in het Oostelijk havengebied bovenstaand beeld kan aanschouwen. Een trap, zonder treden en met prikkeldraad omwonden en een groot bord, dat aankondigde dat alle verkeer over de trap „gestremd“ was! En in zo'n land komen wij nu terug!

Limburg haalt de oogst binnen

Momenteel is men in Limburg druk bezig de oogst binnen te halen, voor zover deze van sommige gewassen tenminste al niet is binnen gehaald. Op de hogere zandgronden in Limburg is de rogge al gemaaid en over het algemeen kan van een goede oogst gesproken worden.

De oogst van gerst en koolzaad, van welke beide gewassen niet erg veel werd verbouwd, is ook niet tegengevallen.

Anders is het met de rogge in de zuidelijke delen van Limburg, die veel te lijden heeft gehad van slagregens en waartussen veel onkruid een plaatsje had gevonden. Beter staat de rogge in Noord-Limburg er voor en deze oogst belooft dan ook een goede te worden.

De haver deed het uitstekend dit jaar en de te verwachten oogst belooft een uitstekende opbrengst. Ook de aardappel-oogst geeft helemaal geen reden tot klagen, alhoewel op de hoge zandgronden de aardappelen wat geleden hebben van de droogte; in de andere delen van Limburg wordt echter een flinke opbrengst verwacht.

Wat de knolgewassen betreft, ook deze doen het goed en dat is vooral erg belangrijk met het oog op de veevoederpositie. De vele regens van de laatste tijd hebben de knolgewassen goed gedaan. In de droogteperiode waren er nogal wat insecten die een bedreiging vormden voor de knolgewassen maar een intensieve bespuiting deed ook dit gevaar een einde nemen.

Zo is dan het feest van de oogst weer begonnen, niet alleen in Limburg maar in alle delen van ons land waar eenmaal

de boer met volle hand het zaad in de aarde strooide of waar moderne landbouwmachines het werk van hem overnamen. Het resultaat is het altijd weerkerende feit van volgeladen wagens die naar de wachtende schuren rijden, het ene jaar veelvuldiger dan het andere, maar toch telkens weer voldoende om de boeren handen vol werk te geven en de stedelingen en zij die andere werkzaamheden verrichten het voldoening schenkende gevoel door de arbeid van onze boeren verzekerd te zijn van een voldoende voedsel-voorraad.

Onze eer gered

In de rubriek „Amsterdams Dagboek“ van het Parool, lezen wij hoe de eer van onze natie werd gered door een zekere heer Baks uit de Westerdokstraat te Amsterdam. Deze heer zag een hevig gesticulerend Amerikaan staan die met de bus van Amsterdam naar Utrecht onderweg even uitgestapt was om een foto te maken van een windmolen. De Amerikaan liet zijn koffer bij de halte staan en een minuut later was deze koffer verdwenen. Meegenomen door een chauffeur van een jeep. Toevallig zag de buurman van heer Baks de jeep en beiden gingen op een motorfiets de dief achterna. Naarman rijden en Baks als duopassagier. Ze vonden de jeep toen de inzittenden juist bezig waren de inhoud van het koffertje aan een grondig onderzoek te onderwerpen. Het tweetal grijpauwen werd flink uitgekafferd door de verontwaardigde heer Baks, die hen dreigde met drie jaar de bak in. Het koffertje werd aan de Amerikaan teruggegeven en hij was er dolblij mee, want het koffertje bevatte niets minder dan aantekeningen van een driemaandelijkse studiereis door Europa. De Amerikaan bleek namelijk professor te zijn van Agricultural College, Salt Lake City, Utah. Hierdoor was de onaangename behandeling van een buitenlander in ons land weer groten-deels goedge maakt en bovendien werd de politie buiten de zaak gehouden.

We schreven al eens iets over onze toekomstige twaalfde provincie, die gelegen is in de voormalige Zuiderzee. Nader vernemen wij dat de directie van de Noordoostpolder haar standpunt thans heeft bepaald betreffende de provinciale indeling van het nieuwe land. Wanneer de denkbeelden van de directie ingang zullen vinden, dan zal de provincie Zuiderzeeland zeven gemeenten omvatten. Men heeft hierbij als één gemeente aangerekend de huidige Noord-Oostpolder terwijl in de beide Zuidelijke polders vijf gemeenten opgericht zullen worden. Daar Urk thans geheel door de Noordoostpolder is ingesloten zal ook dit vroegere eiland een gemeente van de nieuwe provincie uitmaken.

Schepen uit Meppel

Aan de Drentse Hoofdvaart te Meppel werd ongeveer 10 maanden geleden de bouw van een scheepswerf voor de fa. Worst beëindigd. Toen de scheepswerf klaar was, begon men aan de bouw van een modern beurtschip, in opdracht van de Rederij Koppe N.V. te Amsterdam, die zes van deze schepen bij de nieuwe scheepswerf had besteld. Thans is een der schepen onlangs te water gelaten en er bestond grote belangstelling voor deze plechtigheid.

Geen wonder overigens, want het was niet alleen het eerste schip van deze nieuwe werf, dat het water ingleed, maar bovendien ook het eerste grote schip dat na jaren te Meppel werd gebouwd. Het nieuwe schip kreeg de naam „Amstelstroom“, zodat de traditie van de fa. Koppe, die meerdere schepen genoomd naar een stroom in haar dienst heeft, zoals IJsselstroom, Waddenstroom enz., werd voortgezet. Deze schepen, waarvan het type door ir. Roorda uit Kinderdijk werd ontworpen, zullen vermoedelijk de beurtsdienst tussen het Noorden en Amsterdam onderhouden, via het IJsselmeer.

De beide oudste prinsesjes hebben dezelfde sportieve aard als Haar vader. Hier zien wij hen tijdens de te Heemstede gehouden Nationale Jeugdruiterdag, waarbij beiden een prijs behaalden. Beatrix (rechts) berijdt Peggie en Irene volgt op Ponny.

indonesië

Met de „Higgins” naar de Duizend Eilanden

Een afgesloten wereld in de Javazee

IEDERE week vertrekt uit de tweede haven van Tandjong Priok een Higgins-patrouille-vaartuig met aan boord een politie-sectie van 10 man en een hoofdonderzoeker van de zee-politie. Met een acht mijls vaartje zet de boot via het eiland Onrust koers naar de Duizend Eilanden ten Noorden van Java. Zo op het oog een doodgewone routine-patrouille. Maar de smokkelaars, die in dit gebied nog al eens plegen te opereren, denken daar anders over. Deze patrouille gaat ter aflossing een week naar Pulu Panggang, het voornaamste en dichtstbevolkte van de vermaarde Duizend Eilanden of Pulu Seribu. Een week onafgebroken waakzaamheid wacht deze overvalpatrouille; elke dag zal men met een prauw tussen de verschillende eilanden heen en weer varen om toe te zien, dat smokkelaars niet tijdens het nachtelijk duister hun slag slaan.

Voor de oningewijde vormt dit gebied een onoverzichtelijk geheel.

Het lijkt wel of deze grillig verspreide plukjes land met hun weelderige vegetatie vergeten hebben mee te zakken beneden de zeespiegel, toen het land, dat Java en Sumatra eertijds verbond, onder water verdween.

De hoofdonderzoeker der zee-politie, de heer Werson, die al sinds anderhalf jaar deze patrouilles leidt, kan belangwekkende dingen vertellen. Hij mag zich er op beroemen de enige blanke te zijn die geregeld de Duizend Eilanden, en meer in het bijzonder Pulu Panggang bezoekt. Hij kent deze streek van 99%

water en 1% land op z'n duimpje en heeft in de afgelopen tijd al menig smokkelaar de voet dwars gezet.

Onrust

De eerste en enige ankerplaats onderweg vormt het eiland Onrust waar het quarantaine-station voor de pokkenpatiënten uit het gebied van Batavia is gevestigd. Hier gaan al een aantal politie-mensen met bagage en proviand van boord om er in de komende week op te letten, dat de patiënten de barakken niet verlaten.

Toen wij de borden „Verboden Toegang” en even verder „Streng Verboden Toegang” zagen, hebben we maar van een wandeling over het eiland afgezien en Onrust verder met rust gelaten. Op zo'n moment voel je je zelf met de portie entstof, die de hospik je onlangs nog heeft toegediend, verre van safe.

Pulu Panggang zelf ligt 32 mijl van de kust verwijderd en vormt de laatste post. De assistent-wedana, die daar woont, zwaait de scepter over de Duizend Eilanden. In de praktijk hoeft hij overigens niet bang te zijn de tel kwijt te raken, want er zijn er maar enkele bewoond. Pulu Panggang heeft een bevolking van 1200 zielen.

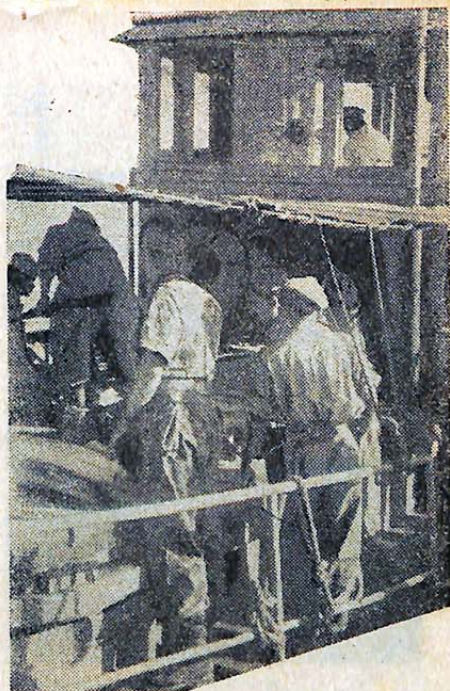
Tezamen tellen de Duizend Eilanden niet meer dan 3000 inwoners.

Zeevisserij is uiteraard het hoofdmiddel van bestaan. Op Pulu Panggang oefent 55% van de mannelijke bevolking dit bedrijf uit.

De Panggangers staan wijd en zijd bekend als voortreffelijke zeevissers en het Instituut voor de Zeevisserij werft ze graag aan om in de buurt van Banka en Billiton vangsten te laten verrichten. Niet slechts de vis, ook de vissers worden goed betaald en de gevallen zijn niet zeldzaam, dat dergelijke mensen welgesteld op hun eilandje terugkeerden. Op Pulu Panggang worden alle soorten vis gevangen. Als de eiland-bewoners de vangst niet zelf naar de afslag in Priok brengen, wordt het zeebanket door ijszeilprauwen uit Batavia opgehaald. Ook de vissers, die het niet zo ver van huis zoeken, maar een beetje in de buurt blijven, verdienen een behoorlijk portie rijst bij elkaar. Het inkomen bedraagt ongeveer vier tot vijf gulden per dag.

Pulu Panggang en de andere bewoonde eilanden van deze reeks zijn voor ons „vastelanders”, van Java, nog in ander opzicht merkwaardig. Er woont geen enkele Chinees. Vroeger heeft zich wel eens een zoon van het Hemelse Rijk gevestigd op een eilandje, vlak tegenover Pulu Panggang. Hij is er al lang verdwenen en het eilandje is sindsdien onbewoond, maar nog steeds heet het Pulu Tjina. De mensen van Panggang begraven er hun doden tussen de palmen, die hoog boven het water oprijzen.

Naast de politie-mensen heeft ook een Indonesische onderwijzer een plaats aan boord gevonden. Hij is het hoofd van de volksschool op P. Panggang en komt net terug van „pakansie” Emet heet hij en

hij probeert sinds Januari 1949 tezamen met zijn collega Moh. Hairudin zijn schoolje zo goed en zo kwaad als 't gaat te runnen. De Jappen hebben het gebouwtje vrij grondig vernield en nu zijn alle drie klassen in één lokaal bijeengebracht. Maleis, rekenen, schrijven en Arabisch vormen de hoofdschotel van het waarlijk niet overladen lesrooster.

Wat het ontwikkelingspeil betreft staat de Panggange bevolking er niet slecht voor, zegt Emet vol trots: de helft van de bewoners kan lezen en schrijven. Maar ook voor de volwassen bevolking zijn er geen boeken en als er eens een krant uit Batavia op het eiland verdwaald raakt, is die toch minstens een week oud.

Strijd tegen smokkelaars

Voor zover bekend, wordt er op Panggang niet gesmokkeld. De politie heeft hier haar bivak en de smokkelaars zijn wel zo wijs om zich niet in het hol van de leeuw te wagen. Een ander eilandje, eveneens bewoond, wordt nog al eens als transitohaven voor het smokkelverkeer genoemd. Het is Pulu Tidung, niet ver van Panggang gelegen. Maar ook hier is de politie zeer gevreesd en wordt de sluikhandelaars het vuur na aan de schenen gelegd. Vaak varen Indonesiërs met hun kleine prauwtjes de goederen, zoals rijst, rubber en specerijen, van de kust naar Pulu Tidung, waar de zaak wordt afgezet. Meestal wordt het dan prompt opgepikt door grote prauwen, die in het donker rechtstreeks naar Singapore varen. Maar die bootjes komen lang niet altijd op hun bestemming aan. Niet alleen de zee-politie, ook de Federale en de Koninklijke Marine zijn voortdurend in de weer.

De tocht van Priok naar Panggang duurt vier-en-een-half-uur. Lang genoeg om een geheide landrot naar het doel van de reis te doen verlangen. Want er staat een mooie lange golfslag op zee en de kleine Higgins schudt en stampst meer dan plezierig is. Maar ook, als het bootje vlak bij het eiland is gekomen, wil het maar niet opschieten. We varen nog een half uur en nog steeds ligt daar Panggang vlak bij en toch onbereikbaar. Een fata morgana? De Surinaamse stuur-

De prauw van de ass.-wedana, waarmee patrouilles tussen de eilanden worden gevaren.

man helpt ons uit de droom: ontelbare riffen vlak onder de waterspiegel, maken het eiland op verschillende plaatsen ontoegankelijk.

Na dertig minuten wordt Panggang toch tastbare werkelijkheid. Het anker wordt uitgetooid in zee, dat op een afstand van 10 meter van de kust nog steeds 30 meter diep is! Een sirene loeit om een prauw op te roepen, die de opvarenden naar het „vasteland“ kan vervoeren. Uit de prauwenvloot, die op het witte strand ligt, maakt zich een klein vaartuig los, een uitgeholde boomstam. Het ding hoort eigenlijk helemaal niet op Java thuis en later horen we, dat dit labiele geval een poosje geleden moederziel alleen van het verre Borneo naar deze contreien is komen afzakken.

Het bezoek van blanken is iets zeer ongewoons. De patrouille-commandant komt er iedere week en die is dan ook zeer gezien, maar tegenover die andere figuren, die met hem zijn meegekomen, staan de bewoners wat terughoudend en achterdochtig. Dit eilandvolkje van Sundanezen, Javanen en Maleiers vormt een betrekkelijk afgesloten samenleving. De vrouwen en kinderen komen zelden of nooit van het eiland af en slijten met z'n allen hun weinig bewogen leven op een lap grond, die nauwelijks één kilometer lang en 80 meter breed is.

De assistent-wedana Sumarjo is blij ons te zien. Hij vertelt honderd-uit over dit eiland, waar de bevolking een hechte gemeenschap vormt en waar geen criminaliteit voorkomt. Toch heeft ook P. Panggang zijn moeilijkheden. Er is vrijwel geen zoet water te krijgen. In de natte moesson gaat dit nog wel, maar tijdens de droge periode is men aangezwegen op brak putwater. Als het heel erg wordt, vaart men wel eens naar Java, vijf-en-een-half-uur met een prauw, om daar in een paar stenen kruiken wat drinkwater te halen. Niettemin is het tamelijk gezond leven op Panggang; muskieten komen er niet voor.

Lang kunnen we niet met onze gastheer zitten praten. Want Emet, de onderwijzer, wil ons met alle geweld de school laten zien. Eigenlijk is er geen les, maar in een ogenblik heeft hij een hele drom kinderen opgetrommeld, die nu, netjes gescheiden, meisjes bij meisjes en jongens bij jongens, in onwaarschijnlijk brave houdingen, het ongewone bezoek, zitten af te wachten. Of ze zingen kunnen?—Nou en of! zegt Moh. Hairudin. En ze zingen, meer enthousiast dan harmonisch trouwens, en ze krijgen zo de smaak te pakken, dat we er ons na enige tijd met een „bagus, terima kasi banjak“ vanaf moeten maken.

Als we ons opmaken naar onze Higgins terug te gaan, komen wij langs het huis van de lurah. Zijn vrouw heeft koffie gezet en stopflessen met allerlei soorten gebak te voorschijn gehaald. Of we ons vooral niet willen generen. Dat doen we dan ook niet. Die boot wacht nog wel even en de lurah'se heeft een voortreffelijke hand van gebak maken en koffie zetten. Bovendien is het op het platje van de ambtswoning goed zitten.

Zoals het trouwens overal op P. Panggang goed toeven is.

Nog een laatste handdruk met de prominenten van het eiland en dan zal de Higgins ons weer naar Java terugbrengen. Het was een goede reis deze tocht naar P. Panggang, dat afgesloten wereldje, ergens in de Java-zee, 32 mijlen van Batavia.....

De heilig paling van Lingsar

15

De Hindoe-Balische godsdienst is voor ons, Westerlingen, dikwijls vreemd. Naast diep wijsgerige elementen bezit het een grillige naïviteit, die alleen maar verbazing kan opwekken. Zo is het b.v.-met „de heilige paling“ van Lingsar in West-Lombok.

WIE Bali kent en dan een bezoek brengt aan West-Lombok, zou menen zich in een onbekend gedeelte van het „Eiland der Goden“ te bevinden. West-Lombok is een stuk Bali in het land der Sassaks. De Baliërs, die in de loop der eeuwen naar Lombok zijn overgestoken, hebben zich als apart volk gehandhaafd en hun cultuur bewaard.

Ampenan, Tjakranegara, Lumbuak..... zij waren in de geschiedenis de centra van de Balische heerschappij op Lombok en zij zijn thans nog de plaatsen, die getuigen van de grootheid der Balische cultuur. Het waterpaleis Narmade te Lumbuak, waar bronwater via keurige terrassen omlaag stort in openluchtbaden, die het weer afvoeren naar een prachtige grote vijver. Een lusthof van wandelpaden, trapjes en poortjes, perken, muurtjes en beelden. Het rechtspraakgebouw Majura te Tjakranegara, waar de „raadzaal“ alleen bereikbaar via een smalle stenen dam, gelegen is in een kunstmatige grote vijver.

Minder bekend is het tempelcomplex van Lingsar in de buurt van Tjakranegara, waar de woonplaats is van „de heilige paling“.

Aan de voet van een tempel, omgeven door een complex van muren ligt een kleine vijver. De bodem is bedekt met stenen, die groen zijn aangeslagen, evenals de wanden. Het water is zo helder, dat men duidelijk de vele kleine visjes, die er in leven, kan zien zwemmen en de ontelbare koperen en zilveren geldstukken kan zien glinsteren, die op de stenen van de bodem liggen. De munten zijn er in geworpen door mensen, die de heilige plaats bezocht hebben, ter ere van de heilige paling, die ergens in de vijver verblijft houdt. Het schijnt dat het meer dan polsdikke dier alleen 'sochtends zijn schuilplaats verlaat om voed-

sel tot zich te nemen, dat bestaat uit gekookte eieren.

Zo groot is de roep van het heilige dier, dat soms gezelschappen van Bali overkomen om de plaats een bezoek te brengen, wat dan altijd een hoogtijdag wordt van bidden en offeren. Door met de vlakke hand tegen de wand van de vijver te slaan, trachten zij het dier te bewegen zijn schuilplaats te verlaten, wat echter maar zelden gelukt. Op de muren, die de vijver omgeven en op de randen plaatsen zij offers: kleine van lontar gevlochten bakjes, waarin bloemen, munten en brandende wierook liggen.

En terwijl luid de muziek klinkt van de gong, het Balische orkest, en dansers in hun prachtige costuums hun eeuwenoude, betekenisvolle dansen opvoeren, zijn in de omuurde ruimte naast de vijver mannen en vrouwen ononderbroken aan het bidden en offeren.

Zij dragen hun mooiste doeken en hebben bloemen achter het oor en in het glanzend zwarte haar gestoken. Gekniel zittend houden zij bloemen tussen de vingertoppen. Dan werpen zij de bloem weg en herhalen deze handeling verschillende malen. En ondertussen gaat een priester rond, in zijn handen een zilveren schaal, gevuld met wjwater, waarmee hij de mensen albidende besprenkelt.

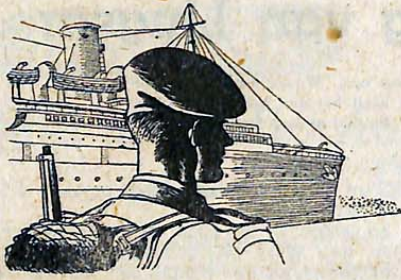
Ook de Westerling komt onder de indruk van de ernst en overgave, waarmee deze mensen hun religie beleven. Maar onbegrijpelijk is het voor hem, dat alles geschiedt op een plaats, waar een luie, polsdikke paling ergens op de bodem van een vijvertje ligt. En die niet eens meer opschrikt, als munten in het water plonsen, er in geworpen door mensen, die er verwachtingen van koesteren!

LINGSAR

„..... waar een polsdikke paling in een vijvertje ligt“

Wapenbroeders

De weg naar de burgers

De weg naar de burgermaatschappij is voor velen nog een onbekend pad. Men weet niet „hoe dat nu eigenlijk gaat”, straks in Nederland.

In drie achtereenvolgende artikelen van onze correspondent in Nederland geven wij U een indruk van de drie voornaamste punten die deze weg markeren: de Sociale Dienst, het Beroepskeuze Adviescentrum en de Rijkswerkplaatsen.

ALS je van het troepentransportschip op Nederlandse bodem stap, ben je nog geen burger. Dat wordt je eerst in Huis ter Heide, 't Demobilisatie-Centrum van de Koninklijke Landmacht en als je daar de uniform voor het burgerpak verwisseld hebt, wil dit ook weer niet zeggen, dat je niets meer met „de Dienst” te maken hebt. Je hebt dan aan je militaire plichten voldaan en dan is de beurt aan de Regering.

Want op de oproeping van het Demobilisatiecentrum, waar je moet verschijnen, staat ook de datum, waarop je op het bureau van de Sociale Dienst van 't Ministerie van Oorlog mag verschijnen.

Mag..... het is geen verplichting daar te komen, maar het is alleszins aan te raden op die aangegeven datum even zo'n bureau binnen te stappen en te vertellen hoe de zaken er in je burgerleven voor staan. Een groot gedeelte van de gedemobiliseerden vindt direct een baan of kan bij de vroegere baas terugkeren. Zij hebben dus geen hulp nodig. Als je tot die gelukkigen behoort, zeg dat dan toch even op het bureau van de Sociale Dienst, dan weet „de Dienst” dat jij goed bent weggekomen.

Op zo'n bureau van de Soc. Dienst zitten geen norske ambtenaren, die de bezoekers liefst zo veel mogelijk afschepen en de te behandelen zaken, als het enigszins kan, ter inzage doorsturen aan een functionaris, die net even hoger is en die op zijn beurt ook weer een paraafje op de map zet met het verzoek aan zijn chef om beschouwing en raad.

Begrip voor alle moeilijkheden

De mensen van de Sociale Dienst hebben begrip voor alle moeilijkheden van de gedemobiliseerde militairen. Of het hun goed gaat, of slecht, zij willen graag weten, hoe de oud-strijder reilt en zeilt. Zij, die met moeilijkheden kampen, raad willen hebben of van advies gediend moeten worden, kunnen *gedurende een jaar na hun demobilisatie* bij de Sociale Dienst terecht.

En met wat voor moeilijkheden kan men bij de Sociale Dienst op de propen komen?

Men kan niet zo vlot werk vinden. Een „kleine” zakenman kan in de financiële put zitten. Een oud-militair wil weer gaan studeren en heeft een studietoelage nodig. Er kunnen zich huisvestingsmoeilijkheden voordoen.....

Allemaal voorbeelden van problemen, waarmee men zich tot de Soc. Dienst kan wenden, waar men de gevallen stuk voor stuk zorgvuldig bekijkt en tracht te helpen, waar het mogelijk is.

Militairen hebben voorrang

De Gewestelijke Kantoren van de Sociale Dienst (we mogen wel zeggen onze

Sociale Dienst ter onderscheiding van de burgerinstanties) werken nauw samen met 't Gewestelijk Arbeidsbureau. Zoekt men werk, dan staat de naam genoteerd in de kaartregisters van beide instanties. Het militaire bureau ziet toe, dat de gedemobiliseerde militairen voorrang krijgen bij een betrekking.

Stel het geval, dat er huwelijks- of gezinsmoeilijkheden zijn. De vrouw heeft gedurende enige jaren de opvoeding van de kinderen geheel alleen op zich genomen. De man keert uit Indonesië terug en maakt aanspraak op zijn plaats als hoofd van het gezin. Er kunnen zich dan gemakkelijk twistpunten voordoen. Ernstige en minder ernstige.

Maar dat doet er niet toe. In ieder geval botert het niet, zoals het moet.

Een bezoek van een sociale werker of -ster, mensen met veel levenservaring en een grote dosis tact, kan dikwijls uitkomst brengen.

Krijg ik studietoelage?

Een vroegere studiebol gaat twijfelen: „zal ik weer gaan studeren of werk zoeken? En bovendien: zou ik een toelage krijgen?” Stap even naar de Sociale Dienst. Daar bekijken mensen met veel routine, veel ervaring en veel relaties de mogelijkheden en geven een goede raad. Of de man studietoelage krijgt, is voor ieder geval een aparte zaak. Bij de Sociale Dienst beslist men, of iemand financiële tegemoetkomingen krijgt of niet.

Even tussen haakjes, maar met een

uitroepeteken. Laat je vooral niet testen door een particulier psycho-technisch bureau. Dat kost je veel geld (wat je niet vergoed krijgt), terwijl je gratis voor alles en-nog-wat getest kan worden door een militaire instantie, waarover wij in een volgend artikel meer zullen vertellen.

Verlang niet het onmogelijke

Als we tenslotte het laatste voorbeeld, dat van de huisvesting, bespreken, moeten we bedenken, dat de Sociale Dienst wel kan bemiddelen, tips geven en zal helpen, waar het maar kan, doch je nu eenmaal niet binnen een week aan een gunstig gelegen villa kan helpen, of aan een huisje met een tuintje, om de dood-simpele reden, dat huizen gebouwd moeten worden en niet uit de grond zijn te toveren. Zelfs niet door de Sociale Dienst, die tot veel in staat is.

Binnen een maand naar de oude baas

Een werkgever, waarbij je voor je indiensttreding tenminste 90 dagen onafgebroken in betrekking bent geweest, is verplicht je weer in dienst te nemen.

Dit is wettelijk geregeld en daar valt niet aan te tornen. Bedenk wel, dat je bij zo'n werkgever moet aanmelden *binnen een maand na demobilisatie*, dus na het bezoek aan Huis ter Heide.

Zegt de werkgever: „Ik heb je tot mijn spijt niet nodig” of „je kunt ophoepelen”, of iets anders in deze geest, maak dan vooral geen ruzie, want de Sociale Dienst brengt het zaakje in het reine.

„Julie zullen naar Holland!”

naatschappij

17

Het is meestal onwetendheid van de werkgever, dat hij je niet terugneemt (wat niet veel voorkomt). De Sociale Dienst wijst de onwillige werkgever er op, dat hij verplicht is zijn gedemobiliseerde werknemer terug te nemen en voordat de man van de Soc. Dienst uitgesproken is, heeft de werkgever al gezegd, dat je terug kunt komen.

We waren er getuige van dat een oud-militair met een beteuterd gezicht het bureau van een majoor binnenstapte, hoofd van een der kantoren van de Soc. Dienst.

„Ik ben bij mijn baas geweest” zei de oud-strijder, „maar hij wil mij niet terugnemen, majoor!”

„Ga maar even zitten, hoor” zei de Majoor. „Dat fiks ik wel even”.

De majoor belde de werkgever op en de volgende zeer tactische monoloog ontstond zich.

„Zoeven is de heer die-en-die bij U geweest, meneer en U hebt gezegd, dat U hem niet meer nodig hebt. Mag ik U misschien attent maken op de wet, waarbij werkgevers verplicht zijn hun werknemers die minstens 90 dagen onafgebroken bij hun in dienst zijn geweest, terug te nemen. Ik begrijp natuurlijk wel: iedereen wordt geacht de wet te kennen, maar dat is niet altijd zo. Dat zou te ingewikkeld worden. U hebt nu die man met vacatie gestuurd, daar heb ik niets tegen, maar wilt U er dan rekening mee houden, dat hij aan het eind van de maand zijn geld komt halen, dat U wettelijk verplicht bent uit te betalen”.

De werkgever was uit zijn droom geholpen en had toch altijd liever een arbeidskracht, die werk levert voor zijn loon, dan een, die hij wel moet betalen, doch op vacantie is.....

Prompt kreeg de majoor te horen, dat de man natuurlijk terug kon komen. Zo was het niet bedoeld.

„Laat-ie fijn zijn” zei de majoor, „t Ga je goed hoor!”

Mogen we tot slot nog een voorbeeld aanhalen, om het laatste greintje twijfel over daadwerkelijke hulp uit de gedachtengang van een enkeling te bannen en de noodzaak van een bezoek aan de Soc. Dienst te onderstrepen?

Een vroegere verbindingsman had gedurende enige jaren morsesen door de tropische aether gezonden. Die radiotelegrafie wilde hij tot zijn burgerberoep maken. Met een pracht van een militair getuigschrift op zak ging hij naar de P.T.T., waar zonder twijfel plaats voor hem zou zijn. Een ambtenaar (tje) achter een loketje vroeg: „Hebt U Mulo-diploma?”

„Nee”, zei de sollicitant, „maar ik heb.....”

„Dan zijn we uitgepraat”, zei de ambtenaar.

De oud-militair klaagde zijn nood bij de Soc. Dienst, waar men zei: „Ogenblikje”.

De majoor-zelf belde de baas van de loketman op. Resultaat: een afspraak voor de met nieuwe hoop vervulde sollicitant met..... de chef-himself, op zijn privékantoor.

En zou deze man er niet gekomen zijn.....?

Bij het bureau van de Sociale Dienst staan voor iedere terugkerende militair de deuren open. In een vertrouwelijk onderhoud worden mogelijkheden en moeilijkheden besproken.

Gooi je ervaring niet weg!

Men moet nu vooral niet de indruk krijgen, dat alles koek en ei is op de Soc. Dienst. Dikwijls moeten er harde noten gekraakt worden. Zo komt er bijv., een gerepatrieerde militair, die banketbakker van beroep is en op de Soc. Dienst de wens te kennen geeft tuinman te willen worden.

De ervaring, die hij als bakker heeft opgedaan, wil hij in de doofpot stoppen, en een geheel ander vak van de grond af aan gaan bestuderen. Als voor verandering van werkzaamheden geen dringende noodzaak bestaat, doe het dan niet!!!

Iemand die enige jaren in Indonesië is geweest, heeft een andere kijk op het leven gekregen. Accoord. Een werkplaats is hem te klein geworden. Ook al goed. Maar bedenk, dat alles weer went.

Ook die vroegere betrekking, na enige jaren patrouille lopen.

Dus wees verstandig, en doe je best weer zo gauw mogelijk te acclimatiseren. Pas je aan! Dit duurt in de praktijk heus niet zo lang. Bovendien heb je werk, dat je aankunt en waarin je een meester bent misschien, terwijl je bij verandering van werk een leerling zou zijn.

Het vereist dikwijls heel wat tact van de mensen van de Soc. Dienst om dit sommige „demobbers” aan hun verstand te brengen.

Omscholing en herscholing

Verstandiger zijn de kerels, die zeggen: „In mijn vak is niet zo heel veel kans meer. Zou ik omgeschoold kunnen worden, of herschoold? Een meubelmaker zal meer moeite hebben bij het vinden van een betrekking. Een timmerman niet. Bouwvakarbeiders kunnen we nog best gebruiken in Nederland, dat nog net niet helemaal is opgebouwd..... De meubelmaker laat zich dus omscholen tot timmerman en hij vindt werk.

Een man, die lang uit zijn vak is ge-

weest, moet zijn beroep weer even „tepakken krijgen”. Herscholing is noodzakelijk. De Soc. Dienst weet er raad mee en vertelt, hoe dat kan en waar.

En dan de ongeschoolde arbeiders. Zij staan er weer anders voor.

Sommigen weten niet, wat ze zullen gaan doen. Zij hebben geen idee, wat voor talenten in hun ongeschoolde handen of geest sluimeren. Ook hier weet de Soc. Dienst iets op.

Zo'n man moet getest worden, om eens te zien, wat er wel in hem zit. Via de Soc. Dienst komt hij dan bij het B.A.C. (Beroeps Advies Centrum) te Ede terecht.

Aan de hand van de aldaar behaalde testresultaten zoekt de Soc. Dienst een bedrijf waar de man geschoold kan worden of plaatst hem op een Rijkswerkplaats. (Ook hierover in een volgend artikel).

De man, die herschoold wordt in een particulier bedrijf, krijgt gedurende zijn opleidingstijd het loon van een geoefend arbeider. De herscholing geschiedt onder opper-toezicht van het Gewestelijk Arbeidsbureau.

Zo komen we tenslotte tot de laatste categorie mensen, die we een bezoek aan de Soc. Dienst sterk kunnen aanbevelen.

Zij, die reeds een betrekking gevonden hebben maar zeer listig denken: „Ik zit hier wel goed, maar het kan nog beter”, kunnen zich ook laten inschrijven.

Positie-verbetering is verstandig, en ook in dit geval zal „de dienst” zijn vroegere militair niet zonder meer in de steek laten.

Wij hopen, dat de lezer uit het voorgaande de indruk zal hebben opgedaan, dat er wel degelijk gezorgd wordt voor de gedemobiliseerden. Iedereen, die het tegendeel wil beweren is of een aarts-pessimist, of een verfoelijk kankeraar, die meestal de klok heeft horen luiden, maar van het bestaan van de klepel zelfs niets afweet. In twee volgende artikelen zullen we vertellen, hoe het er bij het B.A.C. aan toe gaat, om daarna een kijkje te gaan nemen in een Rijkswerkplaats.

De slag van Lekkerbeetjen, 350 jaar geleden

OP het einde der 16e eeuw, in 1599, was de oorlog tussen Spanje en de Republiek der Verenigde Provinciën in de Nederlanden nog in volle gang.

Vele vreemdelingen, als huurlingen in Staatse dienst, streken zonder overtuiging, louter en alleen voor geld, plundering en avontuur. „De soldaat was 'n roover met verlof, een vreeslick ambachtsman". Een van hen was de Ridder de Breauté, 'n ongeveer twintigjarige jonge edelman, die zich met de zijnen onder de vaandels van Prins Maurits geschaard had. Breauté had talent en moed. Hij werd als Overste, commandant van een Staatse Cavalerie Compagnie aangesteld. En in dit jaar gebeurde

het, dat enige mannen van zijn compagnie, onder commando van de Luitenant-Kapitein Jacques, op vijandelijke cavalerie stietsen, die onder leiding stonden van de luitenant Abrahams, 'n adellijk persoon, die tot de troepen van de heer van Grobbendonck behoorde.

Het gevecht was fel en langdurig, totdat eindelijk de Zuiderlingen van Abrahams de overwinning behaalden en de bevelhebber Jacques als gevangene met zich voerden. De Franse overste bevond zich toen in zijn vaderland. De luitenant-kapitein deelde dit aan zijn jeugdige commandant mede, waarop hij een vernederende brief ontving.

Breauté begreep niet, waarom zijn ondercommandant voor deze tegenpartij geweken was. Hij durfde het wel aan om met twintig van zijn mannen veertig van die der compagnie van Grobbendonck te verslaan.

Volgens krijgsgeschiedenis werd deze brief eerst door de Lt. Gerard Abrahams gelezen, die zich hierover zeer beledigd voelde. Hij antwoordde in een brief, die vol vertrouwen van zijn soldaten, de Brabanders, sprak. Hij schreef aan Breauté, dat wanneer deze het aantal gelijk wilde stellen, hij deze uitdaging aannam.

Deze enigszins onverwachte aanvaarding was de strijdlustige Breauté wel naar zijn zin. Hij prees Abraham's moed en voegde er sarcastisch aan toe: „Omdat Ghij ende dorst wagen in ghelijcke gethale teghen ons op te comen....."

Aan beide kanten moest men zich echter tot zijn overste wenden om toestemming voor een dergelijke, niet veel voorkomende strijd te krijgen.

Breauté wenste te vechten in hemdsmouwen zonder harnas met zwaard en pistolen. Hij verlangde als plaats de heide tussen Ravels en Turnhout. Spottenderwijs schreef hij verder; dat Abrahams echter anders mocht bepalen, omdat niets voor zijn soldaten een bezwaar zou zijn.

Met de toestemming van Philips IV als Hertog van Brabant zou men vechten, zoals 's Hertogs cavaleristen gewoon waren ten oorlog te trekken.

In een brief van de Heer van Grobbendonck aan overste Breauté schreef deze, dat zijn vijand „metten ghelijcke getale noch genech te doen sal hebben om te verwinnen" doch de strijdplaats werd niet door hem aanvaard.

Breauté als overste der Staatsen, duidde nu verschillende plaatsen aan, eerst, te Loon-Op-Zand, later bij Crèvecoeur en eindelijk de Vugtherheide, wat door beide partijen werd aangenomen. Op een Vrijdag, 's morgens om elf uur zou de strijd beginnen.

Breauté had met zijn manschappen het garnizoen Geertruidenberg verlaten en was in Helvoirt gekomen, waar hij halt maakte. Vanaf dat dorp wachtte hij zijn trompetter met een laatste woord van zijn tegenpartij. Abrahams gaf hem het volgende antwoord mee:

„Trompetter, ceert tot Uwen Meester, den Heer Breauté, weér en seg hem van mijnen wegen, dat wij heden ende sullen veghten voor onse saeck, voor ons leven en onse eer ende dat hij geenszins van mij noch van yemant mijner ghesellen eenighe courtoise moet verwaghten, aengesien wij aen onsen den vijand geen quartier geven. Ick ende mijne ghesellen sweren, dat voor zooverre Godt geliefde hun victorie te verleenen, dat sij niet eenen van den vyand te lyve souden laten, maer dat sy deselve altsamen om den hals souden brengen, niettegenstaende dat sij haar begeerde gevangen te geven oft gegeven hadden, behalve de trompetter".

De Heer van Breauté en de zijnen waren in Helvoirt voldoende uitgerust, daar maakten zij de laatste aanstalten tot het gevecht. Hun paarden werden met wijn gevoerd om ze wilder te maken. Al de ruiters droegen, zoals die van Abrahams, helm en harnas. De Fransen hadden witte, de Brabanders hadden rode pluimen op.

„Weest gedachtlich den eedt!"

Op de Vugtherheide werden de beide aantallen door de trompetters secundanten geteld. Abrahams wenste daar de overste Breauté te spreken. Deze weigerde echter. Op het slagveld sprak Abrahams tot zijn wapenbroeders deze laatste woorden:

„Tsa, mijn medegesellen, ghij lieden hort wat den Heere van Breauté van ons begeert, laet ons gaen, gasten, laet ons hem gaen vinden ende laet ons hem doen ghevoelen, dat het voordeel, dat hy in de plaetse is soeckende ons geenszins de courage en is benemende, noch ons goet voornemen hem te beveghten. Ghedenckt, dat syn de selue menschen oft haer ghelijcken, derwelcke

fortse wij al meer beproeft hebben ende hoewel dat sy door haer wapenen eenige reputatie souden mogen verkregen hebben, dat tselve ons temeer behoort te bewegen, om tot meerder eere te comen.

Ende de strijd, die wij aenveerden, is rechtveerdig, courage myne medeghesellen, laet ons gaen ende oft gebeurde, dat ick in den eerste aanstoot bleve, oft oock daernaer, weest gedachtlich den eedt, die wy ghedaen hebben. Ick en ben hier niet meer dan gy lieden, wy syn alle ghelijck van staete, bijghebrecke van my, zal eenyegelijck die over blijven sal mogen commanderen, opdat de victorie niet vercoert en worde door faulte van goede ordre".

Het was één uur 's middags. De heide was met sneeuw bedekt. De aanval werd door de trompetters geblazen,.....

Held verloor het teven

Als één der eersten sneuvelde Abrahams, bijgenaamd Lekkerbeetjen, naar wie deze strijd haar naam dankt. Bij nader onderzoek bleek het geen kogel geweest te zijn, die hem in de nek had getroffen, doch een vierkant stuk staal. Naast Abrahams sneuvelde er nog twee Brabanders. Bij de Fransen vielen er zes. Zes en twintig paarden werden neergeschoten. Tot twee maal toe werd het paard onder Breauté gedood.

Nadat een knaap naar de Heer van Grobbendonck de tijding gebracht had, dat de zijnen nog steeds aan de overwinnende kant waren, bulderden de kanonnen van de Bossche vesting, waarop de Brabanders het overschot der Fransen plotseling versloegen.

Breauté werd gevangen genomen en trachtte zich door een zware losprijs te bieden te redden. 14 Fransen waren erover, waarvan 8 vluchtten; 4 Brabanders gesneuveld, 4 anderen gewond, waarvan er later nog een aan de verwondingen overleed.

De overwinnaars keerden triomphantelijk naar de stad terug. De overgebleven Fransen werden naar alle waarschijnlijkheid reeds op het slagveld gedood.

Zo eindigde 350 jaar geleden de slag van Lekkerbeetjen, waarbij de held van dit historisch verhaal, de edelman Abrahams, zijn leven verloor.

„Een Koninkrijk voor een Huis“

De tweede na-oorlogse Nederlandse speelfilm is in Indonesië haar tournee begonnen. Jaap Speyer koos voor zijn „Een Koninkrijk voor een Huis“ een actueel onderwerp: de woningnood en de moeilijkheden van de gedwongen samenleving. Het gebeuren speelt zich nu eens niet af in de Jordaan, maar in een van de duurere wijken van Amsterdam. Verder houdt men nog steeds aan de „Bleke Bet“-traditie vast. Heintje Davids is weer van de partij en ook Johan Kaart ontbreekt niet op het appèl. Verdere medewerkers zijn o.m. Matthieu van Eysden, Tilly Perin-Bouwmeester en Annetje van Duin. De film wordt door het Gong-Film-Syndicaat in Indonesië uitgebracht. Wij geven hieronder een overzicht van het verhaal.

De Heer en Mevrouw van Laar bewonen met hun zoon een groot huis aan de Apollolaan te Amsterdam. De woningdienst vindt deze behuizing wel wat al te royaal en een ambtenaar komt vertellen, dat het echtpaar twee kamers met gebruik van keuken zal moeten afstaan.

De hautaine Mevrouw van Laar voelt daar zo veel niet voor, maar haar gemaal heeft het te druk met de inschrijving op een grote legerleverantie van textiel om er zich mee te bemoeien.

De keukenmeid van de van Laars vertelt haar zuster, Heintje Blom, die met een dochter, Daisy, bij broer Kobus inwoont, dat er bij de van Laars kamers beschikbaar komen. Heintje trekt prompt naar het woningbureau en na de nodige vijven en zessen krijgt zij toestemming om bij de Van Laars haar intrek te nemen.

Mevrouw Van Laars is verre van geestdriftig, maar moet zich tenslotte bij de zaken neerleggen.

Heintjes dochter werkt bij de grote concurrent van Van Laar, een zekere

Everhard. Daisy is bevreesd, dat Van Laar haar intrek in de woning onaangenaam vindt, doch de textielhandelaar stelt haar gerust. De huiselijke verwikkelingen beginnen pas goed, wanneer Rob van Laar, de zoon, verliefd wordt op Daisy. De vrouw des huizes betrapt op een goede avond haar zoon tijdens een innige omhelzing met Daisy. Zij beveelt Rob naar zijn kamer te gaan en Daisy besluit het huis te verlaten. Het toeval wil, dat zij juist tijdens haar vertrek Everhard op zeer verdachte wijze uit het tuinhuis te voorschijn ziet komen. Zij schenkt daaraan op dat ogenblik geen aandacht, maar als ze hoort dat Van Laar is gearresteerd, verdacht van frauduleuze handelingen met textiel-bonnen, schiet het voorval haar dadelijk weer te binnen.

Zij vertelt Rob haar ontdekking en dit heeft tot gevolg, dat Daisy en Rob in het kantoor van Everhard 's avonds een gesprek afluisteren tussen Everhard en een zekere Fons, een ongunstig bekend staande lithograaf. Deze heeft Everhard de valse coupures geleverd, die door de laatste zijn gebruikt om Van Laar te gronde te richten.

Het wordt een gevecht en Rob en Kobus zouden stellig het onderspit hebben gedolven, wanneer niet op het critieke ogenblik hulp was komen opdagen in de vorm van twee rechercheurs, die opdracht hadden Rob te schaduwen.

Eind goed, al goed. Van Laar wordt in vrijheid gesteld en vertrekt met zijn ega, Rob en Daisy naar de Apollolaan, waar Heintje net bezig is haar spulletjes te pakken, omdat ze het er niet meer kan uithouden. Algehele verzoening volgt en de gedwongen samenleving blijkt tenslotte de redding van Van Laar te zijn geweest.

Foto Fiedler Films.

Danny Kaye komiek

DANNY is vlug van geest en vlug van tong. Hij is vreselijk handig in wat de Yanks „scat“ noemen — een soort zingen, waarbij de zanger er in water-val-tempo zijn woorden uitgooit.

Hij is erg mager en erg beweeglijk, hij heeft rood haar en beschikt over een veelzijdige stem, waarmee hij twee octaven bestrijkt.

Danny heeft een grillige carrière achter de rug. In het bevolkingsregister staat hij ingeschreven als David Daniel Kaminski. Hij was de jongste zoon van een Russische kleermaker en bezorgde op zijn tiende de buurtgenoten al lachstuipen. Na de middelbare school probeerde hij het als hulpkellner, loopjongen en belastinginspecteur.

Danny Kaye, thans 35 jaar oud, begon zijn zegetocht naar roem met het vormen van een zangduo met een vriend. Ze zongen voor de radio en reisden 's zomers vakantie-plaatsen af. 's Winters trachtte hij — vergeefs — een baantje op Broadway te krijgen.

Dat ging zo vier jaar door. Toen sloot hij zich aan bij een vaudeville-gezelschap, dat door de hele Pacific trok.

Na zijn terugkeer kreeg hij een baantje in een nachtclub in New York. De zomer daarop ontmoette hij Sylvia Fine, die teksten en muziek schreef voor sommige van Danny's nummers, na het succes van hun „Straw Hat Revue“ werd Sylvia Fine mevrouw Kaye. Zij scheen hem geluk te bezorgen, want kort na hun huwelijk begon haar gemaal in de „betere“ nachtclubs te verschijnen. Sylvia schrijft nog steeds Kaye's schetsjes en liedjes en helpt hem reneteren.

Na het toneel volgde de film. Men zegt wel eens, dat komieken thuis onuitstaanbare lieden zijn. Voor Danny schijnt die bewering niet op te gaan. Zowel thuis als in het openbaar is hij een wispelturige grappenmaker. Vrienden, die Danny in Hollywood of New York opbellen, horen Kaye dikwijls een van zijn huisbedienden imiteren en wachten dan geduldig tot Danny zelf aan de telefoon zal komen.

Foto Gong Film.

De RAF-officiëren verlaten het vliegtuig. Foto M.L.

R.A.F. bezoekt Indonesië

HET bezoek van 26 Engelse luchtvaartmannen aan Indonesië zou misschien wel ongemerkt voorbijgegaan zijn, als daar niet twee voetbalwedstrijden aan verbonden waren geweest, die dit bezoek onmiddellijk op 't peil van internationale ontmoetingen brachten. Nu werden de mannen van de RAF uit Singapore, die Vrijdagmiddag op het vliegveld Kemajoran uit hun eigen Dakota sprongen, een prooi van de pers, waardoor iedereen op de hoogte werd gebracht van wat stond te gebeuren, met als logisch gevolg, dat vele honderden militairen en burgers Zaterdag en Zondag naar het B.V.C.-terrein in Batavia zijn opgetrokken om getuige te zijn van de sportieve strijd tussen Engelsen en Nederlanders. Het B.V.C.-terrein ligt op het Koningsplein, het hart van Batavia en het veld doet even denken aan het D.W.S.-terrein in Amsterdam of het Neptunus-veld in Rotterdam. Er is een overdekte tribune, er zijn zit- en staanplaatsen en ten behoeve van de Bataviase jeugd zijn in de nabijheid van het voetbalveld nog enkele hoge waringinbomen geplant, die tot in de kruin volgepropt zitten met niet-betalende toeschouwertjes. Door een haag van B.V.C.-adspiranten in rood-wit en blauwe shirts renden Zaterdagmiddag de Engelse luchtvaartmannen 't veld op om van leer te trekken tegen hun collega's van de Nederlandse luchtmacht. De Engelsen droegen blauwe shirts en witte broeken, de Hollanders gele hemden, waarop de bekende luchtmachttekenaars Snelleman een boos kijkende vogel had geschilderd. Het muziekkorps van het KNIL bracht de volksliederen ten gehore, 't „God save the king” en 't „Wilhelmus”.

Wat de voetbalwedstrijd betreft, eerlijk gezegd waren we naar het veld gekomen met het idee een schavot te vinden, waarop het hoofd van de Nederlandse luchtmacht meedogenloos zou worden afgehakt door de mannen van de

RAF. Maar de Hollandse luchtvaartmannen gaven aardig partij en besloten de eerste helft met een 2-1 voorsprong; als evenwel in de tweede helft geen bijzondere individuele prestatie had plaats gegrepen, waren we nog niet gelukkig geweest. Dat ging zo!

Na de thee rolde aanval op aanval op het Nederlandse doel en de fraai combinerende RAF-mannen leken met de gelijkmaker op zak te lopen.

't Zat de Nederlanders ook niet mee. Een keurig doelpunt van Köhler werd afgekeurd en zo voelden wij ons een veilige 3-1 voorsprong ontglippen. Nog geen minuut later kwam Nederland opnieuw in het nauw te zitten en niet zo zuinig ook, toen linksback Fredericks op ongeoorloofde wijze een Engelsman van de bal werkte en dat nog wel in het strafschoopgebied. „Penalty”, wees de scheidsrechter onverbiddelijk en de stevige Engelse rechtsback Sharp plaatste zich verbeten achter de bal. Als toen niet de kleine, zwartharige Bandoengse keeper Matita gekomen was met die sprong van z'n leven, waarmee hij de harde bal uit de rechterbenedenhoek van het Nederlandse doel stopte, dan had het er niet goed uitgezien met die Engelse overmacht. Maar deze tijgersprong bracht nieuw leven in de Nederlandse ploeg, die van dat ogenblik de geestdrift wist op te brengen om de Engelsen op hun beurt in de verdediging te dwingen en zelfs met een welverdiend doelpunt de eindstand op 3-1 te brengen. De verwachting dat de overwinning van de Nederlandse luchtmacht op de RAF meteen het pleit beslechte voor deze Engelse ploeg voor haar volgende wedstrijd tegen de landmacht, werd de volgende middag ten volle bewaarheid.

Op een propvol BVC terrein bracht de Legercommandant luitenant-generaal Buurman van Vreeden de bal aan 't rollen met een kort tikje naar de Engelsman Williams aan 't begin van een wedstrijd, die een overtuigende meerderheid van de Nederlandse grondtroepen te aanschouwen gaf. Waren de Engelsen een dag tevoren al geen voetbalopenbaring geweest, toen zij tegen het West Java Legerelftal na enkele minuten een eerste tegenpunt boekten, zakte hun spel helemaal in elkaar en het is eigenlijk

De onderofficiëren en minderen van de Air Force.

Foto M.L.

maar een vervelende wedstrijd geworden. De Nederlandse spelers, die in het veld technisch en tactisch de meerderen waren, geloofden het na een tijdje wel, en dit is waarschijnlijk de reden, dat het in deze wedstrijd bij een 3-0 overwinning van de Nederlandse West Java ploeg is gebleven. De jongens op de tribune kregen in deze strijd ruimschoots gelegenheid om sappige opmerkingen te maken, zoals „alweer een manke ploot“ als een RAF-man zich bezeerde, en zulke grapjes meer.

Ook al hebben de Engelse luchtvaartmannen dan niet het spel ten beste gegeven, dat men van landgenoten van Matthews en Jones zou kunnen verwachten, toch heeft dit internationaal voetbalcontact een prettige herinnering nagelaten. Toen die ene soldaat Zaterdagmiddag na het spelen van de volkslieden zijn „hup Holland“ over het veld brulde, was hij de tolk van ons aller gevoelens, die daar op neer kwamen, dat wij ons voelden in de specifieke interlandsfeer, die we eigenlijk alleen maar in Holland gewend zijn.

We hebben allemaal even in gedachten in een Nederlands stadion vertoefd en we hebben onze Nederlandse luchtvaartmannen en soldaten aangevuurd als waren zij onze beste voetbalvertegenwoordigers.

En alleen daarom, om dat gevoel weer even in Nederland te zijn, behoren wij de Engelse gasten dankbaar te zijn voor hun komst en is het geen wonder, dat de Nederlandse luchtmacht deze dagen alles heeft gedaan om het de heren zoveel mogelijk naar de zin te maken.

Voor zover wij de Tommies hebben gesproken zijn zij meer dan tevreden over hun ontvangst in Batavia en we bewaren, na twee klinkende overwinningen en een paar gezellige dagen ook nog het prettige gevoel, hier in het Verre Oosten te hebben meegedaan aan de West-Europese verbroedering.

De Legercommandant drukt de RAF-keeper de hand.

Amerikaanse jeugd in de Luchtvaart

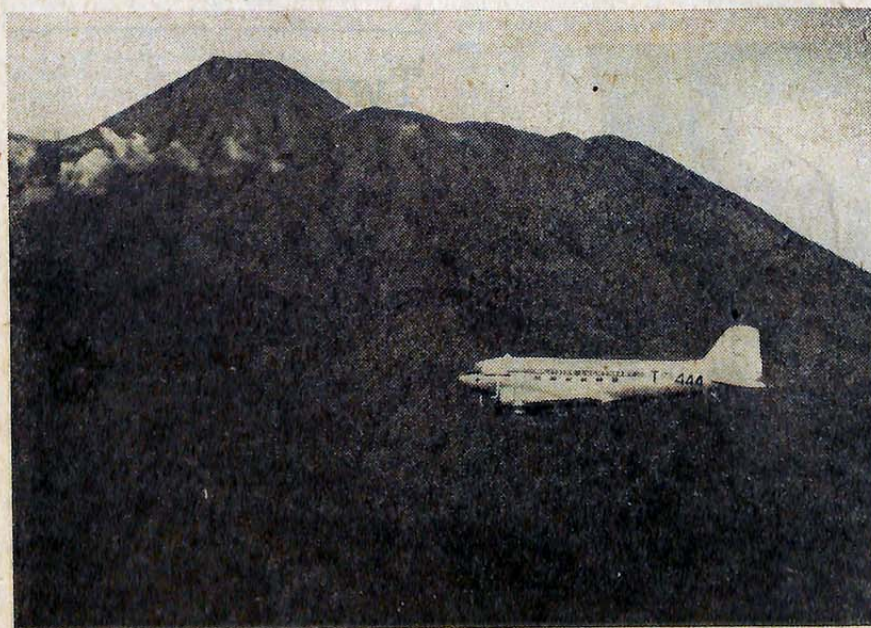
Een groeiend aantal jonge mensen in de Verenigde Staten neemt deel aan een beweging, die tot doel heeft „de bevordering van de vrede, welstand en veiligheid in de wereld door de ontdekking van de luchtvaart“. Zij zijn lucht-cadetten ingeschreven bij de vooropleiding van de Civil Air Patrol (CAP), (de burger luchtverkenning), een burgerlijke hulpdienst van de luchtmacht der V.S. Het doel van het programma is om goede burgers te kweken en de luchtcadetten voor te bereiden op arbeid in de luchtvaartindustrie als wetenschappe-

lijke en technische arbeiders en waarnemers en vliegers. Men verwacht dat tegen het eind van dit jaar meer dan 100.000 jongens en meisjes, in de leeftijd van 15 tot 18 jaar in het programma opgenomen zullen zijn. Momenteel nemen reeds meer dan 30.000 jongens en meisjes (verhouding 3 : 1) aan de opleiding deel.

De cursussen voor luchtcadet worden op Amerikaanse middelbare scholen gegeven. De klassen komen eens per week bij elkaar. De meeste instructeurs zijn leden van de CAP, die na de schooluren, onderwerpen behandelen waartoe hun ondervinding en kennis hen in staat stellen. Deze onderwerpen zijn kaartlezen, vliegtheorie, waarneming, meteorologie, vliegtuigconstructie, motorenkennis, verbindingen enz. De cursussen duren drie jaar.

De cadetten brengen elke zomer twee weken door op een vliegveld in hun omgeving waar zij praktische kennis opdoen als eenheid van de Luchtmacht, in het verrichten van arbeid op de vliegbasis. De meisjes krijgen dezelfde training als de jongens, maar op verschillende bases. De ouders van de cadetten, opvoeders en geestelijken en andere belangstellenden, steunen de CAP onderdelen, omdat zij de jongens en meisjes een nuttige en heilzame activiteit verschaffen in hun ledige tijd.

Hoewel de opleiding in het luchtvaartbedrijf de voornaamste functie van de CAP is in vredetijd, beschikt deze afdeling van de Luchtmacht echter ook over een groep getrainde bemanningen en over vliegtuigen om de burgers tijdens onvoorziene omstandigheden terzijde te staan. De CAP stuurt onderzoekings- en reddingsafdelingen uit en zij bedient een hulp-radionetwerk om de militaire en burgerlijke verbindingen te ondersteunen, indien dit nodig is. Ze helpt de Luchtmacht eveneens bij luchtvaartkundige onderzoekingen.

Een Dakota van het 20ste Squadron der M.L., vliegend langs de Goenoeng Gedeh.
Foto's M.L.

puzzle

Horizontaal:

1. Gids, wegwijzer (It.); 7. Lidwoord; 9. Treffend; 16. Niet door twee deelbaar; 17. Plaats in Italië; 18. Roofdier; 20. God van de oorlog; 21. Soort onderwijs; 22. Vervoeging v.h. werkw. zijn; 23. Soort vaartuig; 25. Lidwoord (Fr.); 26. Munt; 28. Verlaagde toon; 29. Dwaas; 30. Ogenblik; 32. Voorzetsel; 34. De oudere; 35. Herkauwer; 37. IJzerhoudende aarde; 38. Spil; 39. Strafwerktuig; 41. Meisjesnaam; 43. Tijdperk; 44. Godin v.d. eeuwige jeugd; 46. Lichaamsdelen; 48. Onderlicht; 49. Spreuk; 53. Bijwoord; 54. Te zijner plaatse (Lat.); 55. Deel v.d. bijbel; 56. Afk. v. meervoud; 57. Landbouwwerktuig; 59. Dubbelklinker; 60. Laatstleden; 62. Van de; 64. Familieleid; 65. Gewicht; 66. Bevestiging (Sp.); 67. Voorzetsel; 68. Voorzetsel; 70. Of (Eng.); 71. Vul in: t.s.; 72. Onder andere; 73. Beroemd uitvinder; 75. Voegwoord (Fr.); 76. Onmeetbaar getal; 77. Kunstproduct; 80. Als 16. hor.; 81. Noot; 83. Achter; 85. Spreekwoord; 95. Bid; 96. Gebruiksartikelen bij scheren; 97. Bloem; 98. Oude naam v. legeronderdeel; 99. Stoer; 101. Riv. in Duitsl.; 102. Trekdiër; 103. Gewicht; 104. Gedorst halmen; 105. Maat; 106. Onbekende; 108. Groet; 110. Lever (Mal.); 111. Voertuig; 112. Gewicht; 113. Als 57 hor.; 115. Uitgave; 118. Noot; 119. Bijwoord; 121. Vrucht; 123. Voorzetsel; 124. Land in Z. Amerika; 126. Pers. v.n.w.; 127. Bloem; 128. Titel; 129. Dweperig, vurig.

Verticaal

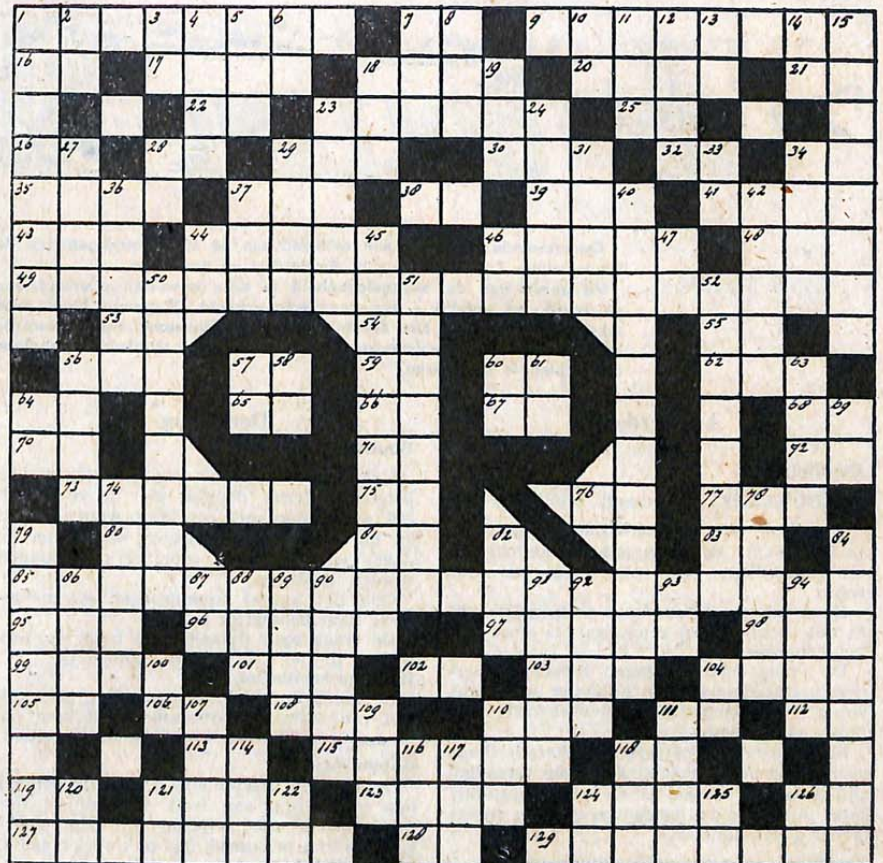
1. Tastbaar; 2. Voorz.; 3. Daar; 4. Tocht; 5. Gewicht; 6. Soort onderwijs; 7. Onvruchtbaar; 8. Ieder; 10. Vr. munt (afk.); 11. Vis; 12. Plezier; 13. Naschrift; 14. Land in Europa (Afk.); 15. Reizigster; 18. Iets; 19. Modegeek; 23. Plaats in Overijssel; 24. Waranda; 27. Draai (Eng.); 28. En dergelijke; 29. Oppergod; 31. Trage; 33. Maat; 34. Kerf; 36. Dichterbij; 37. Hieldendicht; 40. Allereersten; 42. Keur, bloem; 44. Hetzelfde; 45. Gezeten zijn (Fr.); 46. Voertuig; 47. Deel v.d. Bijbel; 50. Ondervinding; 51. Verbandmateriaal; 52. Inviterend; 56. Tijding; 57. Maanstand; 58. Bestuurder v. N.O.I.;

OPLOSSING

KRUISWOORDPUZZLE „Wapenbroeders” Nr. 18

Horizontaal:

1. mondain; 6. code; 10. Sumatra; 16. waar; 17. Dakota; 19. rare; 20. re; 22. An; 23. sop; 24. sla; 26. la; 27. ka; 28. teer; 30. lor; 31. Pa; 33. sas; 35. krab; 37. ils; 38. lab; 39. orde; 41. rib; 43. Eli; 44. et; 45. Lena; 46. neer; 47. Deen; 49. Ee; 50. haast; 51. Etna; 52. erker; 54. me; 57. ek.; 59. rib; 60. Etna; 61. R.I.; 63. n.n.; 64. gal; 66. oe; 67. Iran; 71. O.T.; 72. Edam; 75. pedaal; 77. Ds; 78. vogels; 80. le; 81. eland; 83. narig; 88. ebbe; 92. inlat; 94. as; 96. lire; 97. laan; 98. maat; 99. di; 100. mot; 102. lab; 103. kaak; 104. bar; 105. moe; 106. Oder; 108. nee; 110. l.s.; 111. uur; 112. Alva; 113. va; 114. e.v.; 115. dra; 117. are; 118. fr.; 119. en; 120. adem; 122. empire; 125. rite; 127. rede-lijk; 128. ponk; 129. venster.

60. Militaire rang; 61. Lidwoord (Fr.); 63. Bloem; 64. Riv. in Italië; 69. Familieleid; 74. God v.d. donder; 78. Gebak; 79. Armoediger; 82. Wolvlokje; 84. Lelijk; 86. Plaats in Rusl.; 87. Bevel; 88. Profeet; 89. Godin v.d. maan; 90. Slot; 91. Vorm v.h. werkw. ultiën; 92. Weersgesteldheid; 93. Voegw.; 94. Karakter; 100. Met name; 104. De oudere; 107. Ontkenning; 109. Wereldtaal; 110. Houding; 111. Tijdperk; 114. Dwaas; 116. In verband met (afk.); 117. Voorz.; 118. Loop; 120. Deel v.d. mast; 121. Riv. in Italië; 122. Noot; 124. Familieleid; 125. Noot; 126. Pers. v.n.w.

Verticaal:

1. mortier; 2. N.W.; 3. daar; 4. aan; 5. Ir; 6. cap; 7. o.k.; 8. do; 9. ets; 11. Ur; 12. mal; 13. arak; 14. te; 15. Arabier; 17. dor; 18. als; 21. eelt; 23. sobat; 25. aarde; 27. kale; 29. es; 30. lans; 31. pret; 32. Aden; 34. sier; 36. re; 38. Lea; 39. ohe; 40. era; 42. bek; 45. la; 48. ne; 50. Hebriden; 53. regiment; 54. mi; 55. Madrid; 56. Spanje; 58. ka; 59. raap; 61. rood; 62. iets; 65. Loes; 68. ra; 69. Aa; 70. nl; 72. evenaar; 73. dollar; 74. agaat; 76. el; 79. L.D.; 82. samovar; 84. al; 85. ril; 86. Iran; 87. gebed; 88. elk; 89. baal; 90. baas; 91. emk; 92. imbue; 93. Eleanor; 95. soda; 99. dove; 101. te; 105. M.L.; 107. rede; 109. ere; 111. ure; 112. arts; 114a. vel; 116. amp; 117. ark; 118. Fin; 120. ad; 121. mij; 123. Po; 124. ir; 125. muziek-noot; 126. en (Frans).

Troepreporters aantreden! W. Br. no. 19

Huz. ekl. F. van Vinkenstein,
270220032, 5e Esk. PAW.,
Vpk. Padang. 1 slof.

Kpl. C. D. Tuyl,
3-3 Garderegiment
„Prinses Irene”,
„C” Divisie. 1 slof.

Sld. G. Bootsma, 250204095,
3-1 A.A.T. (Staf),
„C” Divisie. 1 slof.

Sld. P. H. F. Bachus,
2e Veldpostkantoor Surabaya ½ slof.

Sgt. L. Visscher,
3-3-422 Bat. Inf. ½ slof.

Sld. A. van Yperen, 280111397,
C-pel. 41 Hp. V.A.
Vpk. Cheribon. 1 slof.

Sgt. M. de Vries,
Stafcie. 3 Regiment Stoottroepen,
„C” Divisie. ½ slof.

De aanbouwprogramma's van de Duitse Marine gedurende de tweede wereldoorlog (I)

VOOR 1935 was volgens het verdrag van Versailles aan de Duitse marine totaal 156.000 ton aan bovenwaterschepen toegestaan, terwijl ook het kaliber van de hoofdbewapening vastgelegd was. Onderzeeboten mochten niet bij de Duitse vloot worden ingedeeld.

Hitler besloot in 1935 zich niet meer aan het vredesverdrag van Versailles te houden en op 15 April 1935 stelde hij de marine-attachés van de verschillende landen in kennis van zijn aanbouwprogramma voor 1935-1936. Dit programma voorzag in de aanbouw van 2 slagschepen van 26.000 ton („Scharnhorst” en „Gneisenau”), 2 zware kruisers van 10.000 ton (o.a. de „Admiral Hipper”), 16 torpedobootjagers van 1.600 ton en een 20-tal onderzeeboten. Hij zei er niet bij, dat de 2 slagschepen en enige onderzeeboten reeds op stapel stonden.

De Engelsen traden dadelijk in onderhandeling met het Derde Rijk en 18 Juni 1935 werd een verdrag gesloten, waarbij de Duitsers het recht kregen 35% van de Engelse tonnage aan bovenwaterschepen aan te bouwen en 100% van het Engelse aantal onderzeeboten. Aldus zagen de Duitsers zich 420.000 ton toegewezen, doch de Engelsen veronderstelden, dat de Duitse scheepswerven niet in staat zouden zijn, om vóór 1944 de nieuw toegestane schepen gereed te hebben. Tegen die tijd zouden de Engelsen reeds zoveel nieuwe oorlogsschepen aangebouwd hebben, dat ze nog een ruime voorsprong behielden. Toen dan ook de Engelsen in 1936 met een groot programma voor de dag kwamen, besloot Hitler de aanbouw van oorlogsschepen eveneens te versnellen. Hij liet admiraal Raeder een plan ontwerpen, dat te boek liep als het „plan Z”. Hitler had toen de bedoeling, niet vóór 1944 of 1945 een oorlog met Engeland te beginnen en Raeder rekende er op, dat vóór 1948, de schepen van het „plan Z” in dienst zouden zijn gesteld en wel als volgt:

6 slagschepen (H, I, K, L, M, N) eind 1944;

3 slagkruisers (O, P en Q), vóór 1943;

3 zware kruisers, waarvan 1 vóór 1943 en 4 tussen 1943 en 1945;

17 lichte kruisers, waarvan 4 vóór eind 1944 en 13 tussen 1944 en 1948;

4 vliegdekschepen, waarvan 2 gereed vóór 1941 en 2 andere tussen 1941 en 1947;

221 onderzeeboten, waarvan 126 gereed vóór 1943 en 95 tussen 1943 en 1947.

Verder een flink aantal torpedobootjagers, mijnenvegers, etc. Afgezien van dit aanbouwprogramma waren de volgende schepen in de vaart, of in een vergevorderd stadium van aanbouw:

4 slagschepen (2 van het type „Scharnhorst” en 2 type „Bismarck”);

3 vestzakslagschepen (type „Gra Spee”);

3 zware kruisers (type „Hipper”);

5 lichte kruisers (2 type „Leipzig” en 3 type „Köln”);

58 torpedobootjagers en torpedoboten;

46 onderzeeboten.

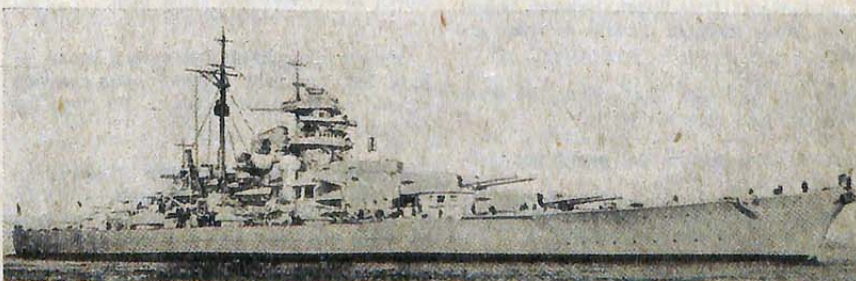
In Mei en Juni 1939 werd bij de werf van Blohm & Voss te Hamburg de kiel

gelegd van 2 slagschepen van 54.000 ton, de H en de I, die later de namen „Friedrich der Grosse” en „Gross Deutschland” kregen.

Vol uitgerust zouden deze schepen 66.000 ton meten, terwijl de bewapening zou bestaan uit 8 kanons van 40,6 cm, 12 van 15 cm, met als anti-lucht bewapening 16 kanons van 10,5 cm, 16 van 37 mm en 24 van 20 mm.

Vier dieselmotoren met een gezamenlijk vermogen van 165.000 pk zouden de schepen een snelheid van 30 mijl moeten geven. De slagkruisers O, P en Q werden in Juli 1939 in bouw gegeven bij de „Deutsche Werke” te Kiel. Hun tonnage was 30.000 ton standaard en 36.000 ton vol uitgerust. Bewapening 6 kanons van 38 cm, 6 van 15 cm, 8 van 10,5 cm en 20 van 20 mm. De snelheid was op 34 mijl gesteld.

Indien de schepen van dit aanbouwprogramma gereed waren, rekende Raeder er op, met goede kans op succes, het tegen de marine's van de mogelijke tegenstanders op te kunnen nemen en de lange verbindingslijnen van de Engelsen zeer ernstig te kunnen bedreigen.

Het Duitse slagschip „Tirpitz”, dat het grootste deel van zijn korte bestaan sleet in een Noorse Fjord als doelwit van geallieerde vliegtuigen en dwerg-onderzeeboten en in 1944 met 6-tons bommen definitief werd vernietigd.

Zeebenen aan de wandel

Het detachement van het Marine opleidingskamp.

De Vierdaagse, die onder ons gezegd een week duurt, is gezellig en genoeglijk, gewoon leuk en prettig. Dat was vroeger al zo, maar in deze grauwe tijd van nade-orlog is dat een zeldzaamheid. Dus gaan er zoveel lieden heen, elk jaar meer.

Maar eigenlijk is het toch niet de ware reden. Er zit iets meer achter en dat is nu het geheim van de Vierdaagse. Deze week zijn al die wandelaars alleen maar wandelaar, en alle kouwe drukte of poeha, stand of geen stand, is wegge-vallen, thuisgelaten, zijnde taboe, hin-derlijk en overbodig. De rijke fabrikant heeft zijn auto laten staan en tippelt evenals de tramconductor en de post-bode, de agent en de slagersbediende. Niemand bekommert zich erom of hij wat eerder of later aankomt; niemand voelt zich meer omdat hij 40 kilometer heeft gelopen en zijn buurman 30. Men wandelt en daarmee af.

Dit is een volksfeest. Hier is het heel gewoon, dat de marine een hoeraatje van de landmacht krijgt. Het is de enige gelegenheid per jaar, dat de militairen tegen elkaar kunnen schreeuwen. Hier verbreedt het volk en strijdkrachten met elkaar en niet alleen 's avonds, want tijdens de marsen lopen de militaire de-tachementen met trossen vrouwelijke supporters en zijn zij gangmakers voor fleurige burgergroepen. Hier krijgt een correct marcherende groep een applausje van het publiek, dat allerwege langs de kant toekijkt. In de dorpen staat men klaar met teilen water voor de dorstigen en met een tuinslang om de warme wan-delaars nat te sproeien. Hier deelt men appelsap en pepermunt uit, scheermesjes en melk, maar ook een groet aan de zwetende matroos, die in zijn donker-blauwe kloffie in de zon over de landweg komt aanpersen, in het strakgehouden verband van zijn peloton.

Maar ook dit is nog niet alles. Want de Vierdaagse duurt niet voor niets een week. De Maandag is de dag der bezet-ting; dan wordt Nijmegen uit haar jaar-slaap opgewekt en zoeken 7.000 lieden hun slaapplek in deze toch al zo zwaar door de oorlog geteisterde stad. Het is een wonder, dat men voor deze gasten nog een plaatsje heeft en men zal hen zeker hier en daar — bij wijze van spre-ken — over de waslijn hangen.

Die Maandagavond is dan de vlaggen-parade op de „Wedren" en tot slot dan-sen in de „Vereniging". Om de volgende ochtend, bij het krieken van de dag, met de wandeling te beginnen. 's Avonds dansen in de „Vereniging". Woensdag idem. Nu ja, zo kras, als het hier staat is het natuurlijk niet, maar wandelen doen ze in ieder geval allemaal, over de dijken en de landwegen, langs de boom-gaarden en door de dennebossen, de wei-landen en de heide, 4 dagen lang.

De laatste dag brengt het welverdiende kruis en dan gaan zeker de benen van de vloer. Waarop men 's Zaterdag het eigen honk weer opzoekt, ergens anders in Nederland dan wel in het buitenland, want ook dit jaar deden er weer gasten van over de grenzen mee.

En die hele week is men „uit", echt uit. Hier in Nijmegen bij de Vierdaagse voelt men zich weer jong en fit, los en vrij. Dit is dan ook het geheim van de Vierdaagse en men kan het alleen maar doorgronden als men zelf naar Nijmegen komt en dit feest meemaakt.

Dat hebben dit jaar 560 man marine-per-soneel gedaan, afkom-stig van wal-inrich-tingen in Nederland, verdeeld over 19 de-tachementen, maar on-der één verband ge-bracht, gelegerd in één gebouw, onder één com-mando. Hun voeding was centraal geregeld, de verzorging en de geneeskundige dienst tijdens de marsen even-eens.

Zij kwamen uit Den Helder en Amsterdam, Hilversum en Oegst-geest, Valkenburg en Voorschoten. Den Haag en Rotterdam, Doorn en Bergen op Zoom, Gilze-Rijen en Volkel. Zij waren van de op-leidingen en van het Instituut, van een wachtschip en een ka-

zerne. Zij stonden onder commando van officieren uit allerlei verschillende korp-sen: zeedienst, administratie, vliegdienst, mariniers en er was zelfs een arts bij. Ook een flink contingent marva's wan-delde mee.

Het leeuwendeel had het opleidings-kamp Volkel geleverd, n.l. 4 detachemen-ten, in totaal ongeveer 150 man. Volkel sleepte ook de ere-prijs in de wacht, een wisselbeker van de minister van marine, welke voor de eerste maal werd gewon-nen door de gecombineerde detachemen-ten van de derde divisie van het kamp, onder commando van de 1ste luitenants der mariniers J. J. Adriaansen en J. N. Semeijn. Eervolle vermeldingen kregen de detachementen van de Marine Vrouwen Afdeling, onder commando van de offi-cier marva der vierde klasse N. Kramers, de Marine Kazerne Den Haag (comman-dant was de luitenant ter zee der eerste klasse C. A. de Neef) en de afdeling ma-riniers Doorn, onder commando van de kapitein der mariniers J. Hafkamp.

Tussen de ruim 7.000 deelnemers aan de marsen heeft de marine ook dit jaar weer een zeer goed figuur gemaakt. De detachementen handhaafden een zeer goede marsdiscipline. Met het oog op de beker werd zorg besteed aan eenheid van tenue, aan de afmars en het afmelden, aan de aankomst bij de rustplaatsen, het afhangen van uitrusting en het gedrag tijdens de rust.

De hoge belangstelling op de derde dag, o.a. van de Franse generaal Delattre de Tassigny en generaal Kruls, ging dan ook in het bijzonder uit naar de mari-niers en de militaire attaché van de Amerikaanse ambassade uitte zijn vol-doening over het feit, dat aan deze mannen de Amerikaanse uitrusting wel besteed bleek. Op deze derde dag heeft ook de waarnemend bevelhebber der zee-strijdkrachten, chef van de marinestaf, vice-admiraal jhr. E. J. van Holthe, een langdurig bezoek aan Nijmegen gebracht en zich uitvoerig laten inlichten omtrent het deelnemen van zijn mensen aan de marsen. Op enkele plaatsen langs het parcours heeft de admiraal zich vervol-gens persoonlijk er van overtuigd, dat

Lt. der Marns. J. J. Adriaansen van het Marns. Opl. kamp Volkel neemt de beker in ontvangst, uit handen van de vlagofficier Personeel, Schout bij nacht J. B. Meyer.

allen met plezier deze prestatie leverden en dat het uithoudingsvermogen, dank zij de uitgebreide training, uitstekend was. Ook de legering en de verzorging tijdens de rust waren het onderwerp van deze inspectie. En op de laatste dag was er wel bijzonder veel „hoge druk”, een bewijs van de grote belangstelling voor de marsen in de marine zelf. De vlagofficier personeel, schout bij nacht J. B. Meyer, was eveneens aanwezig, nam het defilé af en reikte na binnenkomst van de detachementen de beker uit.

Twee uitvallers waren er, 2 op de 260, en dat is waarlijk niet veel. Vergelijkingen met landmacht, luchtstrijdkrachten of met de politie, die alle 3 in grote getale vertegenwoordigd waren, kan ik niet maken, want er zijn daarvoor geen cijfers beschikbaar. Van meer belang is echter, dat de moeiten en de kosten van deelnemers en de verzorging hun baten reeds gedurende de afgelopen 4 dagen hebben opgeleverd in de vorm van een hartelijke ontvangst door de bevolking van dit deel van Nederland, een groeiende populariteit van ons uniform, alsmede een goede pers en dit alles zal niet nalaten in de nabije toekomst op zijn beurt vruchten af te werpen.

D. Maltha.

Met zo'n entourage is het wel prettig lopen.

Onder de Kerkwimpel

Lucas 19, 41 : 47 (9de Zondag na Pinksteren)

„Omdat gij de tijd van ontferming niet hebt erkend”.

Hier staat een van de meest schokkende gebeurtenissen van het Nieuwe Testament verhaald. Jezus weent over Jeruzalem. Dit was niet sentimenteel, dit was geen gevoel alleen zoals er zoveel tranen in het leven geschied worden. Maar het was een diep doorzien van de voosheid van die pracht en statie tegen de bergflanken gebouwd: Jeruzalem.

De tempel, de kern waar omheen die machtige muren en vestingwerken gebouwd waren, wachtte op Christus alleen. De tempel was

versierd en met goud beslagen om Hem te ontvangen. Ze werd echter gebruikt als pasar, als marktterrein.

De heiligheid en het doel werden hier geschonden door geld en veel. Daarmee werd Jeruzalem gemaakt tot één grote leugen. Zo ging men op, in het uiterlijke, in de pracht, macht en het geld, dat ze niet meer wisten, waarom de tempel daar stond, waarom Jeruzalem zo was gebouwd. Zij baden in hun gezangen om de Verlosser en Redder, maar: „de opperpriesters, schriftgeleerden en de hoofden van het volk zochten Hem te doden”.

En Christus weende, wetend wat hierop zou volgen.

Koningen, ministers, presidenten, admiraals, generaals enz., enz., enz., tot korporaals, manschappen en burgers, weten wij waarom al die kerken, waarom geld, waarom macht, waarom strepen, waarom sterren, waarom alles hier in de wereld?

Om Christus alleen!

Welke Koningin zei ook weer toen alle vorsten zwegen: „Le Christ avant tout”, Christus vóór alles?

Zijn wij nog kinderen van één stam? Zal bij ons nog de ene steen op de andere blijven?

C. J. van Rijnsoever,
Vlootaalmoezener.

Luchtbrug-gesp.

De Amerikaanse staatssecretaris van marine, John L. Sullivan, heeft het personeel van vloot en mariniers toestemming verleend de „Navy Occupation Service”-medaille te dragen met de „Luchtbrug-Berlijn”-gesp.

Voor deze gesp — een goudgekleurde mini-atuur R5D Skymaster — komen in aanmerking, zij die gedurende 90 dagen of langer, in vaste of tijdelijke dienst, gediend hebben bij een onderdeel, dat rechtstreeks bij de Berlijnse luchtbrug betrokken is geweest.

Rotochute.

In Amerika heeft men een „supergeluid”-parachute ontwikkeld, waarmee men fijngevoelige onderzoeks-instrumenten kan laten neerdalen uit raketten, die in de stratosfeer worden geschoten.

Deze z.g. „rotochute”, die op een grote pijl met een propeller lijkt, kan een gewicht dragen van 10 à 13 kg, aan instrumenten.

De meest succesvolle rotochute, die tot nu toe ontwikkeld is, heeft een lengte van 1.20 meter en is 20 cm breed. De instrumenten worden in de „rotochute” gepakt, die een plaatsje krijgt in de raket.

Als de raket op haar hoogste punt is gekomen, in de bovenste luchtlagen, wordt de rotochute er uit geworpen. Tijdens de val beginnen de bladen van de propeller te draaien en wanneer de lucht dichter wordt, drukt zij de bladen geleidelijk aan in een horizontale positie. Dit werkt als een rem en brengt de „supergeluid”-snelheid van de rotochute terug tot ongeveer 27 mijl per uur.

De gelaarsde kat

(Opnieuw verteld voor matroosjes en
mariniertjes).

ER leefde eens, in die goeie ouwe tijd, 'n molenaar die 3 zonen had. Op zekere dag ging die ouwe molenbaas voor kassie zeven en toen 's middags de jongste zoon zijn vuile was nog even in de gauwigheid naar de baboe bracht, vond hij in 'n vuile sok een soeratje, dat achteraf het testament van de ouwe heer bleek te zijn.

Na een dag of wat te hebben gemierd, (ze konden slecht lezen), waren ze dan zover dat ze het ontcijferd hadden en toen lazen ze, dat de oudste zoon de molen, de middelste het kapitaal en de jongste zoon de kat geërfd had. De beide grote broers waren best tevreden, maar de jongste was helemaal niet lekker met die kat van hem en dat zei hij ook natuurlijk, waarop de broers hem met vereende kracht buiten de pintoe werkten, terwijl ze hem de kat achterna schopten.

Daar stond hij dan in zijn nakende tida ada en er zat niks anders voor hem op dan aan zijn stutten te trekken, dus dat deed hij dan ook maar. Nadat hij zo een dagje had gelopen, ging hij hier of daar zitten en zat juist te prakkizeren of hij er maar niet een eind aan zou maken, toen hij opeens hoorde kletsen achter hem. Hij sloeg van verbazing stijl achterover, want het was de kat, (die al die tijd achter hem aan gedjaland had), die tegen hem begon te keuvelen.

„Baas”, zei de kat, „as je nou is effe wil uithuistere, dan valt er wat te fikse”. Nou de jongste zoon had niks te verliesen, dus zei die: „Wat mot je?”

„Mot je hore”, zei de kat, „wanneer je mij nou een paar laanzen, een jassie en een hoed kunt bezorgen, dan komt alles nog voor z'n ruige”.

En, misschien vinden jullie het gek, maar de jongste zoon (Krelis heette hij) trapt er in, dus liep de kat de andere dag in een pakkie, deftig om akelig van te worden. „Baas”, zei de kat, „je wordt zover bedankt en nou trek ik er tussenuit, maar jij mot hier wachten tot ik terugkom”. En de kat ging de wal op. Eerst ging hij op de konijnenjacht en ving een pracht van een vijfpolder. Hij

wurmd hem in zijn weitas en ging op stap naar het paleis van de koning van het land.

Daar aangekomen, liet hij zich bij de toean besar aandienen en zei: „Sire, ik ben gekomen om U dit stuk wildbraad aan te bieden, uit naam van mijn meester de Maarvies van Pakmevast”.

De koning had nog nooit van die maarvies gehoord, maar daar had hij ook niks mee te schaften, want het konijn smaakte niet zo heel erg lekker, hoor hé! 't Viel dus zozegged precies in het pulletje en dat voelde die kat ook wel, dus herhaalde hij dat grappie nog een paar keer. Dan weer eens een patrijs, de andere keer een haas, net wat ie het makkelijkst te grazen kon nemen. De koning vond die maarvies van pakmevast natuurlijk een steeds jofeler orang en dat was nou juist wat de kat wou.

Tegen die tijd begon de kat aan het volgende punt van zijn programma. Er woonde in dat land namelijk een oude beer van een tovenaars in een groot kasteel en daar ging de kat heen. Hij stapte naar binnen en vond de tovenaars in een van de zalen van zijn kasteeltje. „Hei sobat”, zei hij, „ik ben van heel ver gekomen om nou eens te kijken, of het allemaal waar is wat ze over je vertellen. Ik heb me wijs laten maken, dat je jezelf veranderen kunt in een leeuw, maar dat lijkt mij toch wel pittig”. „Lijkt jou wel pittig”, bulderde de tovenaars als 'n officier op baksgewijs en meteen had hij zich al veranderd in een leeuw. Nou de kat had het niet meer en stond compleet met zijn ore te klapperen. Toen even later de briesende leeuw weer in een mens veranderd was, zei hij „Het was machtig, maar kun je nou jezelf ook in een klein dier omtoveren, laten we zeggen een muis?”

„Natuurlijk”, zei de tovenaars en meteen liep er al een muis over de planken. En daarop, lieve kindertjes, had de kat gewacht! Hij nam een sprong en pikte die muis in zijn nekvel en vrat hem op, dus was de tovenaars ketelaar. Daarna riep de kat, alle zeuns, baboes, koks en botteliers van het kasteel bij elkaar en vertelde hun alsdat hij de knecht van hun nieuwe meester was, die binnenkort zelf zou komen. Dus ze moesten eerst nog maar eens generaal „schoon schip” houden.

Daarna ging hij weer weg en toen hij daar zo langs de akkers liep, waarop de boeren bezig waren, maakte hij deze mensen duidelijk dat, als de koning langs kwam en hij zou vragen, aan wie dit land behoorde, dan moesten ze zeggen „aan de Maarvies van Pakmevast”.

Ja kinderen, ik heb jullie vergeten te vertellen, dat de koning een rijtoer zou gaan maken met zijn dochter (en wat een dochter, om te zoenen!). De kat had ondertussen een betja genomen en ging

met een onmogelijke vaart terug naar zijn baas. Tegen de Maarvies zei hij: „Baas, de hap is seef. Je hoeft nou nog maar een ding te doen en dat is: te gaan zwemmen in dat vijvertje aan de hoofdweg”. Zo gezegd, zo gedaan.

De kat ging de koning tegemoet en toen de stoet er aan kwam, werd hij direct naar het rijtuig van de koning gebracht, want die was de malse boutjes nog niet vergeten.

„Wat ister loos, waarde vriend”, vroeg hij aan de kat. „Sire, in gindse kali is mijn meester aan 't mandien en nu zijn er een paar gauwdieven gekomen die zijn pakkie geklauwd hebben”. Nou je snapt wel, de koning liet zo terus een prachtig kloffie voorgaats scheuren en toen ging het met een zenuwe vaart naar de vijver, waar de molenaarszoon het mooie pakkie aanschoot en bij de koning en zijn dochter in het koetsie kroop.

Toen ze na een poosje voorbij de akkers kwamen, waarop de boeren liepen te zweten, blerde de koning door het open raam: „Van wie is dit land?” en de boeren schreeuwden terug „Van de Maarvies van Pakmevast”. Nou dacht de koning, die peer heeft nogal wat land en hij begon hem een steeds geschiktere vent te vinden. Ondertussen had de molenaarszoon ook niet stilgezeten, want

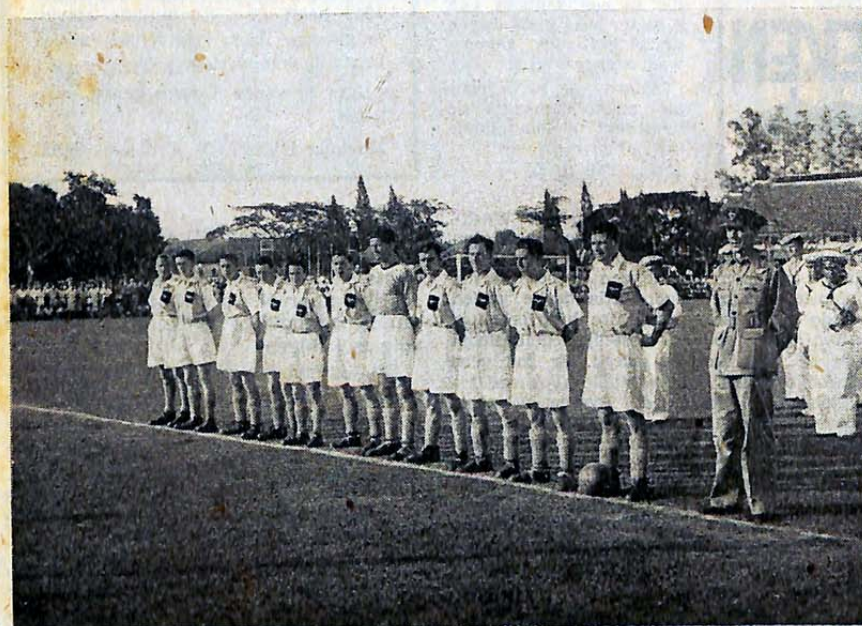
hij zat een behoorlijk kantje weg te scharrelen met des konings dochter, die ook al weg van hem was. Op een gegeven monument zei de koning „wat is dat voor een kasteel daar in de verte?” „Oh”, zei de kat, „dat is het kasteel van mijn meester”, en toen had zelfs de koning het niet meer.

Daarna nodigde de kat het gezelschap uit om de lunch op het kasteel van zijn meester te gebruiken en ook dat viel net midden in de pul. Afijn ik hoef niet verder meer te gaan. Toen de koning het kasteel van binnen gezien had en van de maaltijd had genoten, vond hij het natuurlijk zo troes goed, dat de „Maarvies” met zijn dochter ging trouwen.

Zo gezegd, zo gedaan en ze leefden nog lang en gelukkig. Welterusten kindertjes.....

G. v. Atten.

Tommies op Pasiran

De R.A.F.-mannen uit Singapore, die Dinsdag, 9 Augustus j.l. bij de Koninklijke Marine in Surabaja te gast waren. In de 's middags op het sportveld Pasiran gespeelde wedstrijd, moesten zij met 3-0 het loodje leggen.

TOEN Maandagochtend 8 Augustus j.l. het R.A.F. voetbal team uit Singapore op het vliegveld Perak te Soerabaja arriveerde en 's avonds ten huize van de Commandant der Marine te Soerabaja, de kapitein ter zee J. Beckering Vinckers, onder het genot van een cocktail kennis maakte met de spelers van de Koninklijke Marine, die met hen de strijd op het groene tapijt zouden aanbinden, steeg de spanning in de Soerabajase voetbalwedstrijd merkbaar. Perslot van rekening is een Engelse voetballer een man van standing, een meester in het vak, een man van internationale vermaardheid, waarover niet dan met de grootste eerbied wordt gesproken.

Eindelijk was dan het grote moment daar, de R.A.F. was er en voetbalveldmaarschalk Jorissen en zijn mannen gordden zich aan voor de strijd, terwijl heel Soerabaja, voorzover voorzien van een voetbalhart, zich voornam van deze krachtmeting getuige te zijn.

Zo heerste Dinsdagmiddag 9 Augustus op het sportveld Pasiran reeds vroeg een ongekende drukte. 30 voor dit doel extra ingelegde bussen brachten steeds meer supporters en toeschouwers aan, zodat een kwartier voor de aanvang van de wedstrijd geen plaatsje meer onbezet was. Vlaggen en wimpels woeien alom, het geheel had bepaald een feestelijk aanzien, terwijl boven alles uit, broederlijk naast elkaar vóór de tribune, de Union Jack en het Rood-Wit-Blauw wapperden.

Het muziekkorps van de Marine Luchvaart Dienst zorgde met pittige marsmuziek voor de muzikale omlijsting, zodat de toeschouwers als het ware in een echte interlandstemming werden gebracht.

Kort na de aankomst van de Commandant Marine Soerabaja betraden de elftallen het terrein en stelden zich op voor de tribune, waarna onder 'plechtige stilte' de beide volksliederen werden gespeeld.

Het bleek, dat het Marine-elftal tengevelge van de thuisvaart van v.d. Waal en Oolbekkink en een blessure van Herklots enige nieuwe krachten had moeten recruteren, zodat het team in de volgende opstelling uitkwam: doel: v.d. Windt, achter: Schoon en Mulder, midden: v.d. Burg, Jorissen en Valks, voor: Rawi, Lemmens, Admiraal, Heyt en v.d. Rhee.

Ook het Engelse team had te kampen met blessures, zodat het met twee invallers uitkwam in de volgende opstelling: doel: Hawes, achter: Riley en McMullen, midden: Jeffries, Sharpe en Della Porta, voor: Belenger, Pearson, Williams, Scully en Faver.

De aftrap, verricht door de Commandant Marine, startte de eerste helft, een periode waarin beide elftallen, vooral gedurende de eerste 20 minuten, geducht te kampen bleken te hebben met plankenkoorts. Het spel was wat nerveus; men moest aan elkaar wennen en de reserves hadden enige tijd nodig om zich in te spelen.

Voor de rust werd er dan ook niet gescoord, hoewel beide doelen beurtelings in min of meer ernstig gevaar verkeerde.

Een goed door Admiraal ingekopte corner wist de Engelse keeper netjes te stoppen, terwijl Belenger een ogenblik later de bal in het zijnet kogelde.

Terwijl de elftallen krachten verzamelden voor de tweede helft, werd er langs het lijntje druk gediscussieerd over de mogelijke einduitslag. Een R.A.F. Officier, gevraagd naar zijn opinie, antwoordde: „Well, I think the band plays best of all”.

Na de rust werd er door beide elftallen veel beter gespeeld dan tijdens de eerste helft, die zoals gezegd gekenmerkt werd door

enigszins nerveus en onvoldoende afgewerkt spel. De R.A.F. opende onmiddellijk een hevig offensief in hoog tempo, waarbij doelman v.d. Windt herhaaldelijk de meest prompte actie moest nemen om zijn heiligdom voor doorboring te behoeden, wat hem overigens keurig afging. Het was een waar genoegen om deze keeper, op de hem eigen onverstoerbare wijze, de ballen uit de lucht te zien plukken.

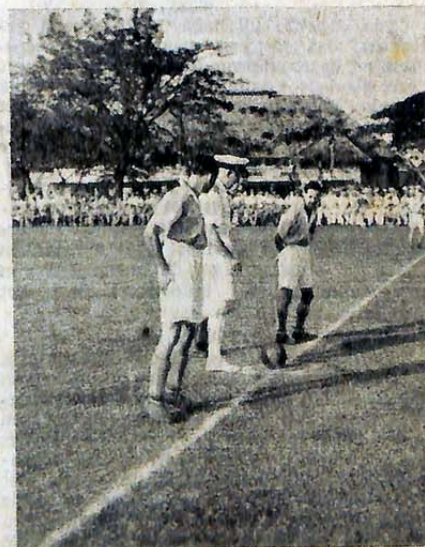
Zo belandde een schot van Pearson in zijn handen, terwijl hij iets later een gevaarlijke kopbal van Scully uit een throughpass van Jeffries nog maar net uit de hoek kon grabbelen. Pearson en Scully schoten beiden nog eenmaal naast, maar toen achtte aanvoerder Jorissen de tijd gekomen, om aan de R.A.F. heerschappij een einde te maken en knalde de bal naar zijn rechtervleugel, waar Lemmens klaarstond. Zijn voorzet werd door Admiraal, die door stopperspil Sharpe tot nog toe zeer efficiënt onder controle was gehouden, van richting veranderd, zodat de bal langs de verraste Hawes in het net verdween.

Vier minuten later was het v.d. Rhee, die na een scrimage in het R.A.F. strafschopgebied een voorzet van Lemmens inschoot (2-0).

Na enige aanvallen over en weer, waarbij Valks na een soloren tenslotte over zijn eigen benen struikelde en naast schoot, was het in de 20e minuut wederom v.d. Rhee, die een voorzet, ditmaal van Rawi, in een doelpunt omzette (3-0).

Beide partijen stelden nog verwoede pogingen in het werk om de achterstand te verkleinen c.q. de voorsprong te vergroten: Lemmens kogelde in het zijnet, Admiraal schoot tegen de bovenlat en de terugkaatsende bal werd door v.d. Rhee nogmaals tegen de bovenlat geknald. In de stand kwam echter geen verandering meer en om half zeven, juist toen de gasten de eerste tekenen van vermoeidheid begonnen te vertonen, floot scheidsrechter van Luik, die de wedstrijd uitstekend leidde, het einde van deze internationale ontmoeting, die op zeer sportieve wijze werd gestreden en door de Koninklijke Marine verdiend werd gewonnen.

A. J. J. Benist,
ltz. II.

De commandant Marine Surabaja verrichtte de aftrap.

Wapenbroeders

De leiding van de Britse defensie heeft besloten een Oost-Afrikaanse vloot te vormen, aldus is officieel aangekondigd. Deze beslissing is genomen op een vergadering van de Oost-Afrikaanse hoge commissie, die ook defensie-aangelegenheden heeft besproken.

Volgende maand zal een wet worden ingediend bij de centrale wetgevende assemblee en de opperbevelhebber Oost-Afrika. Vice-admiraal sir Charles Woodhouse zal met de plaatselijke autoriteiten bespreken welke types schepen nodig zijn. De Oost-Afrikaanse regering zal een lening van ongeveer 75 miljoen pond sterling nodig hebben. Daarin zullen de zelfstandige diensten van de hoge commissie, de spoorwegen, havendiensten en dergelijke ook moeten delen.

*

President Truman heeft Woensdag, 10 Augustus j.l. een nieuwe wet ondertekend, inhoudende de unificatie van de zee-, land- en luchtmacht van de Amerikaanse nationale defensie.

De nieuwe wet, aldus Truman, zal de Verenigde Staten de gelegenheid geven om de „evenwichtige en efficiënte nationale defensie“ te vervolmaken. De wet vergroot de macht van de minister van defensie over de zee-, land- en luchtmacht.

*

Bij Koninklijk Besluit van 30 Juli 1949, no. 19, is de commandant der marine te Soerabaja, de kapitein ter zee J. Beckering Vinckers, met ingang van 30 Juli 1949, tijdelijk bevorderd tot commandeur.

*

Het Oostervaarwater bij Soerabaja, dat tijdelijk gesloten was, is weer voor de scheepvaart vrijgegeven.

*

Een Japanse uitvinder heeft bekend gemaakt, dat hij een nieuw type schroefschroef heeft uitgevonden, die in de zeevaart een algehele bezuiniging van 20% mogelijk maakt. Een van de bladen van de schroef steekt voorwaarts, zodat het water in beweging wordt gebracht, voor het de andere schroefbladen heeft bereikt.

Hierdoor wordt een gedeelte van de wrijving gereduceerd en is het mogelijk de omwentelingssnelheid van de schroef te verdubbelen. De schroef is reeds 5 maanden lang in onderzoek bij de universiteit van Yokohama en zal binnenkort door het octrooibureau worden onderzocht.

*

Sovjet Rusland begon Woensdag, 10 Aug. j.l. met de oplossing van het probleem van zijn leen- en pacht schulden aan de Verenigde Staten. De sovjet admiraal Pitserski en de kapitein ter zee Vanyukin, die onlangs in de Verenigde Staten arriveerden, begonnen Woensdag besprekingen te voeren met autoriteiten van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken over de voorwaarden van de teruggave van 3 ijsbrekers en 28 fregatten aan de Verenigde Staten. Deze schepen zijn gedurende de oorlog door de Amerikanen aan de Sovjet marine uitgeleend.

In New York kwam op 11 Augustus j.l. een jonge Engelsman aan, genaamd Ward Allard, die in een zeilboot van 4 meter lang in 31 dagen de Atlantische Oceaan was overgestoken.

Allard, die in Gibraltar startte, maakte de overtocht op zijn „dooie eentje“.

*

Volgens bevoegde waarnemers in Washington zijn zowel in de Verenigde Staten als in West-Europa reeds een aantal besluiten genomen inzake een gecoördineerde defensie van het Noord-Atlantische gebied en de Amerikaanse militaire hulpverlening.

Ten eerste zou de Oostelijke defensielijn aan de Rijn worden gelegd. Er zou geen sprake zijn van een eventuele algemene terugtocht tot achter de Pyreneeën, zoals wordt voorgestaan door degenen die voor het opnemen van Spanje in het Noord-Atlantisch pact zijn. Voorts zou Frankrijk in verband met zijn geografische en strategische positie — een essentiële rol krijgen te vervullen bij de verdediging van West-Europa en als zodanig in het kader van de Amerikaanse militaire hulpverlening aan de West-Europese landen het leeuwenaandeel ontvangen.

Frankrijk zou o.m. voornamelijk tanks krijgen, lichte en zware artillerie, luchtafweergeschut, anti-tankgeschut, radar-uitrustingen en automatische wapens. Engeland en de Verenigde Staten zouden worden belast met het in stand houden van de verbindingen over zee en met het afslaan van luchtaanvallen. De strategische bombardementen — eventueel met inschakeling van de atoombom — zouden uitsluitend in handen zijn van de V.S. De Franse strijdkrachten te land zouden met de Britse en Amerikaanse strijdkrachten ter zee en in de lucht de kern vormen van de defensieve Europese strijdmacht.

*

In de week van 7 t/m 13 Augustus 1949 heeft de Koninklijke Marine téngevolge van vijandelijke acties, het volgende verlies geleden:

Aan bekomen verwondingen overleden,

Marinier III z/m T. Kruiswijk 48582

Met het m.s. „Johan van Oldenbarnevelt“ vertrokken op 11 Aug. j.l. 16 toekomstige officieren van de Indonesische Marine naar Nederland, terwijl er een, om geneeskundige redenen, per vliegtuig zal volgen.

De jongelieden zijn alle van Indonesische landaard en werden hier te lande door bemiddeling van het Departement der Marine geneeskundig gekeurd, getest en geselecteerd.

Vijf van hen zullen de 3-jarige cursus tot beroepsofficier bij de Indonesische Marine volgen op het Koninklijk Instituut voor de Marine te Den Helder, welke cursus in September a.s. zal beginnen.

Twee van de toekomstige officieren zijn bestemd voor de zeedienst, twee voor de marine luchtvaart dienst en één voor de administratie. Hun opleiding zal geheel gelijk zijn aan die der Nederlandse adelborsten.

De 12 overigen zullen eerst een vooropleiding van 1 jaar op het bekende internaat „Boys Ranch“ te Wassenaar ontvangen. Nadat ze het eindexamen H.B.S. met goed gevolg hebben afgelegd, zullen zij eveneens de opleiding aan het Koninklijk Instituut voor de Marine te Den Helder volgen.

Klein interieur

*Kom binnen, en kijk nu
langs die houten schimmen
in de flauwte van de lamp:
tegen de schuine, dunne wanden
van de open tent zie je hun
bruine koppen niet bewegen;
op een dambord, in de boog
van wat broeijg kunstlicht
Wordt een steen verzet,
rook van een cigaret
klimt langs kalme
gedachten omhoog,
.....
handen wachten,
talmen alleen.....*

E. Land,
Marn. I.